EXCERPTVM
POLONICAE
LITTERATURAE
HVIVS ATQVE SVPERIORIS
AETATIS.

AVCTORE

IO. DAN. ANDR. IANOZKI

CAN. CATHEDR. KIOVIEN. ET COLLEG. SCARBIMIR.

BIBLIOTHECAE ZALVSCIANAE PRAEFECTO.

Vol. I.

VRATISLAVIAE

APVD GVIL. THEOPH. KORNIVM ET GAMPERTVM

A. R. S. MDCCLXIV.

ZALVSCIANAE
PVBLICAE VARSAVIENSI
BIBLIOTHECAE
POLONICARVM ATQVE LITVANICARVM
BIBLIOTHECARVM
R E G I N AE.

PRIMVS IPSIVS PRAEFECTVS
IOANNES DANIEL ANDREAS
IANOZKI
CAN. CATHEDR. KIOVIEN.
ET COLLEG. SCARBIMIRIEN.
PERENNEM FELICITATEM.

TIBI, ZALVSCIANA BIBLIOTHECA, *lucidum Septentrionis decus, totiusque Poloni Orbis pulcerrimum ornamentum! hocce meum opuſculum, ex animo conſecro atque dedico. Dicendis autem laudibus TVIS non immoror. Summi viri, iidemque eloquentiae principes, ſplendidiſſimis verbis ad caelum TE extulerunt. TEque laudaſſe, ſempiternae ducunt ſibi gloriae. Pia ego mea vota adiungo. MISERICORS DEVS, Po-*

Ionicisque Litteris PROPITIVS, *fulgentissimum conditorem* TVVM, ZALVSCIVM MVSAGETAM, *doctissimum & sanctissimum Kioviae Praesulem, Regnique Poloniae integerrimum Senatorem, diutissime incolumem servet:* EIVS*que cura atque liberalitate,* TE *magis atque magis amplificari atque exornari permittat; neque prius, nisi corruente universo Terrarum Orbe,* TE *interire sinat. Vale,* POLONIAE OCELLE, *meque,* TVI *amantissimum, constanter redama.* Varsaviae, *Kal. Nov. A. R. S. MDCCLXIII, aetatis meae XLIII, praefecturae XIX.*

I. Kioviae

I.

Kioviae infula Zaluscio, maximo illi & celeberrimo Poloniae Referendario, obtigit. Pius ac magnanimus Rex ultro ei obtulit. Infignes eas, quas iam in Polono Regno poffedit, Praelaturas fimul retinere eum iuffit. Pontifex Maximus perbenigne annuit. Ac Zaluscium, Praelati fui domeftici, fibique ad folium pontificium affiftentis, dignitate adornavit. In celebrando hoc Praefule eminentiffima ingenia inter fe contendunt. Katenbringius caeteris palmam praeripere videtur mihi. Ita quidem ille:

> *Ad Infulam, meritiffimo capiti* Illuftriffimi & Reuerendiffimi *Domini*, D. Jofephi *Comitis in* Zaluskie *ZALUSKI, Kiovienfium Antiftitis, Regis* AUGUSTI III. *magnorum virorum promerita ex aequo remunerantis, beneficio recèns impofitam:*

Infula! virtutis merces, regalis amoris
Pignus, & emeritae nobile frontis onus!
O quoties nostris votis, quod tarda venires,
Arguimus menses, arguimusque dies!
Diximus: ô tandem, quid gaudia nostra moraris?
Tam carum musis, Infula, cinge caput!
Tam carum patriae, fidei succurrere rebus
Quod poterit lapsis, Infula, cinge caput!
Plurima de lauro decorant iam serta IOSEPHUM.
Quid porro superest? Infula, cinge caput!
Votorum satis est. Ades Infula! missa benigna
Regis ab AUGUSTI, *Pontificisque manu.*
Iam gaudes meritam ZALUSCI *cingere frontem,*
Et sacras vittis condecorare comas.
Te rogo! perpetuum conserva frontis honorem,
Conserva tantum non moritura decus!
Nam tua res agitur, si conservare peroptas,
Quicquid splendoris, quicquid honoris habes.
Sint, tibi qui debent decus omne, Tiara! IOSEPHO
Omne tuum debes, sacra Tiara! decus.

Referendariatus honor delatus est Podoscio, Praeposito Cathedrali Cracoviensi, Metropolitanoque Canonico Gnesnensi, viro patriarum rerum peritissimo, omnique elegantiore doctrina exculto, & ad iuvandas mansuetiores musas mire propenso. Lipscius, perpetuus Lubinensis Abbatiae Administrator, Ecclesiaeque Metropolitanae Gnesnensis Canonicus, singulari virtutis laude commendatus, Magni, in Regni Thesauro, Notarii locum obtinuit.

Lectis-

Lectiſſimus atque ornatiſſimus ille KRASICIUS. Premiſlienſis Ecçleſiae Cathedralis Praepoſitus, a novo Kioviae Praeſule, Vanchocenſis Abbatiae Coadjutor eſt asſumptus.

II.

SIERAKOWSCIUS, Premiſliae Antiſtes, ſanctiores diſciplinas, in ea urbe, mirum quantum promovet. Namque ibi Collegium Societatis Jeſu profeſſione Theologiae publica adauxit. Eique, conſentiente Cathedrali Capitulo, copioſam & perpulcram illam ſupellectilem librariam, à VALENTINO HERBURT, incomparabili Praeſule, Baſilicae relictam, noſtra vero aetate pernimium neglectam, donavit. Continet ea complura maximae molis opera, ſub ipſum artis typographicae exortum, procuſa. Cura ejus digerendae ac diſponendae data eſt, P. DOMINICO ROSTKOWSCIO, viro docto atque induſtrio. SIERAKOWSCIUS reditum annuum conſtituit, ad comparandos libros Theologicos recentiores. Prodiit nunc è typographeo, ab illo ipſo Antiſtite, magnis impenſis exſtructo, Reuerendi Patris PAULI GABRIELIS ANTOINE, Societatis Jeſu Presbyteri, SS. Theologiæ Doctoris Et Ex-Profeſſoris, Theologia Speculativa Et Dogmatica. Ad uſum Candidatorum Theologiae, in compendium redacta, à P. JOANNE KOWALSKI, ejusdem Societatis, in Collegio Premiſlienſi,

missiensi, Theologiae Professore, et per Dioecesim universam Examinatore. Opus istud, in tomos duos Formae octavae majoris, est divisum. Prior exhibet, Tractatus De Fide Divina; De SSma Trinitate; Et De Angelis, Adjiciuntur Canones Conciliorum, Propositiones proscriptae, Catalogus Conciliorum, Pontificum &c. Posterior, Tractatus De Incarnatione; De Actibus Humanis; De Gratia; De Sacramentis in Genere, & in Specie, complectitur. Huic subnectuntur Canones Conc. Trident. & Propositiones damnatae. Uterque est dedicatus, ANDREAE PRUSCIO, Proepiscopo Premisliensi, in quo incredibilis quaedam virtus, cum summo tuendae ac propagandae veteris, tam religionis, quam litteraturae ardore, certat.

III.

WISNIEWSCIUS noster, magnus humaniorum litterarum vindex, ac summus philosophiæ instaurator, Colloquia Philosophica, sermone Polonico conscripta, emisit. Ingenti undique plausu sunt excepta. Etiam mulieres illustres, geminae praesertim heroinae MNISZECHIAE, frequenter legunt, ac vix è manibus dimittunt. Ab ANTONOWICIO, Præposito nunc Osiecensi, M. Val. Martialis Spectaculorum Librum accepimus, factum Polonicum. NAGURCZEWSCIUS, Polonæ venustatis, hac nostra ætate, facilè princeps, Demosthenis Orationes Polonicè vertit. Sumptu

Prin-

Principis Czartoryscii, maximi Lituaniae Cancellarii, per quem, in vaſtiſſimo eo Ducatu, efflorescunt litterae, publicam in lucem exibunt. Bartoszewicius, in Vilnenſi Academia, eloquentiam docet. Edidit, his ipſis diebus, Orationes Quatuor non inelegantes; ex quibus duae, de Cauſis exigui progreſſus in litteris, antequam ſtudia repeterentur; duae verò, de Beata Catharina Virgine, ejus feſto die, ad Senatum caeterosque Academicos, publice ab eodem habitae. Thomae Josepho Korsak, Canonico Cathedrali Vilnenſi, ſtudiorum amoeniorum cupidiſſimo, ſunt dedicatae. Praematura ac peracerba morte, huic Academiae ereptus eſt Zebrowscius, eximius & philoſophus, & mathematicus. Coeptam ab eo Speculam Aſtronomicam, felici progreſſu continuat perdignus eius diſcipulus, Jacobus Nakcyanowicius. Suppeditat regales planè ſumptus Elisabetha de Oginsciis Puzynina, Caſtellana vidua Mſciſlavienſis, femina opum copia non magis, quam animi excelſitate, ingenuarumque omnium artium cognitione, memorabilis. Cujus quoque liberalitate, brevi lucem viſurae ſunt, Prælectiones Mathematicae, Ex Wolfianis Elementis Adornatae, atque ſic uſui Auditorum Matheſeos accommodatae; ut, quae ibi praetermiſſa, vel in alium locum reiecta, deſiderari poterant à Tyronibus, adiicerentur; quae verò vel obſcuritatis, vel prolixitatis accuſari ſolebant, dilucidiùs & breviùs exponerentur

à P.

à P. JACOBO NAKCYANOWICZ S. I. AA. LL. & Philoſophiae Doctore, in Academia Vilnenſi Publico ac Ordinario Matheſeos Profeſſore. ZENOWICIUS, è Presbyterorum Miſſionis, hominum ſanè graviſſimorum & ſanctiſſimorum, diſciplina vix egreſſus, à TYSZKIEWICIO, Samogitiae Epiſcopo, maximis & litterarum, & fidei ornamentis conſpicuo, Eccleſiae ſuae Cathedralis Canonicus eſt creatus. Flagrat optimus adoleſcens immani illuſtrandae propugnandaeque religionis orthodoxae deſiderio. Mirè incenſus. IURGIEWICII ſcriptis, quae aſſiduò legit relegitque, & in ſuccum & ſanguinem pene convertit. Fuit quoque IURGIEWICIUS ille genere Lituanus. Singulari, apud GEORGIUM Cardinalem RADIVILIUM, perpetuum Vilnenſis Epiſcopatus Adminiſtratorem, gratia valuit atque auctoritate. A quo, probatae diu induſtriae ſuae, virtutisque præmium, conſecutus eſt Canonicatum Cathedralem Vilnenſem admodum opulentum. Crebro ipſius hortatu impulſuque, complura variaeque eruditionis compoſuit volumina, quibus Heterodoxorum pravas opiniones confutavit. Cuncta ea, corvis albis, ſunt rariora. Integra, in Bibliotheca ZALUSCIANA publica, reperiuntur. Primas, in iis, tenent Quæſtiones, De Hæreſibus Sui Temporis, ANDREAE VOLANO, Ipſiusque Fratribus, Lituaniae Miniſtris, Propoſitae. Quas ZENOWICIUS, Polonico adornatas cultu, in lucem revocabit. IV.

IV.

Hicce ANDREAS BATHOREUS, nepos fuit STEPHANI, Regis non ſaeculo ſuo, ſed omni aevo optimi. Eius cura liberaliſſime educatus eſt, & apud presbyteros Societatis Ieſu Pultovienſis omni doctrina inſtitutus. Pene puer in numerum Canonicorum Varmienſium allectus. Eodem fere tempore Canonicorum Regularium S. Sepulcri Miechovienſium Praepoſitus Generalis renunciatus eſt. Hisce ornatus honoribus, GREGORIO XIII. Pontifici Maximo, Regis ac Regni Ordinum nomine, debitum obedientiae ac fidei officium perſolvit. Ab eo peramanter acceptus eſt, & galero purpureo, Cardinalitiae dignitatis inſigni, donatus. Non multo poſt MARTINO CROMERO, Varmienſi Epiſcopo, adiutor datus. GREGORIO mortuo, ad SIXTUM V. qui illi in Pontificatu Maximo ſucceſſerat, de more venerandum, eſt miſſus. Interim Rex, patruus eius, morte extinctus praepropera. Biennio poſt, CROMERO vita defuncto, ad Varmienſis Eccleſiae gubernacula acceſſit. A SIGISMUNDO III. qui tunc Populi Poloni imperio potitus erat, Cracovienſem Epiſcopatum, totius huius Regni ampliſſimum & locupletiſſimum, omni ſtudio contendit. Verum impetrare nequiit. Repulſam aegerrime ferens ab aula ſe ſubtraxit. Interiecto

deinde ſeptennio, à Sigismundo Bathoreo, Tranſylvanorum Regulo, patrueli ſuo excitus, ad recuperandam Provinciam haereditariam, Rudolpho II. Romanorum Imperatori, ex pacto traditam, animum adiecit. Depoſita igitur purpura, ac ſimulato mercatoris habitu, facillime in Tranſylvaniam pervenit. Ibi favore omnium ordinum receptus, & repentino maximoque conſenſu Tranſylvaniae Princeps eſt conſalutatus. Sed brevi Michaele, Palatino Valachiae, multâ manu, iuſſu Romani Imperatoris, Tranſylvaniam ingreſſo, arte eius, cui res ſuas penitus mandaverat, proditus atque occiſus eſt, ipſo die, Divo Theodoro Martyri, ſacro, A. R. S. MDXCIX. tertio & trigeſimo ætatis anno, undecimo Principatus Varmienſis; Imperii Tranſylvanici menſe octavo. Eius interitum omnes boni deflevêre. Erat enim tam corporis dignitate & decore formae, quam ingenii ſpiritu et magnitudine animi plane admirabilis. Inito Varmienſi Principatu, ſacro Diaconorum ordini ſe dicavit. Presbyter non eſt effectus. Ceterum Varmienſem Provinciam ſecunda fama magnaque virtutis opinione adminiſtravit. Miechovienſe coenobium priſco Eccleſiae more inviſit. Leges ſaluberrimas decrevit, quae ad proprium huius coenobii uſum, & ad morum ac diſci-

diſciplinae publicae cultum pertinent. Has titulo ſequenti inſcriptas, communem in lucem edi iuſſit: Conſtitutiones, in Generalibus Capitulis, Ordinis Canonicorum Regularium, Cuſtodum Sancti Sepulchri D. Hieroſolymitani, Miechoviae per Illuſtriſſimum & Reuerendiſſimum D. D. ANDREAM. S. R. E. Cardinalem BATHOREUM, Epiſcopatus Varmienſis perpetuum Adminiſtratorem, Præpoſitum Generalem Miechovienſem, annis ab homine redempto. 1585. et 1587. et 1598. celebratis, ſancitae. BRUNSBERGÆ excudebat GEORGIUS SCHÖNFELS. clɔ.Iɔ.XCIIX. 4. In omne genus hominum benevolentisſimus fuit. Viros doctrinae laude conſpicuos, debitis praemiis ac iuſtis honoribus proſecutus eſt. Praecellentes ingenio iuvenes Romam, elegantiarum omnium ſedem, inſigni liberalitate miſit. E quibus JOANNES MLODUEUIUS, Poſnanienſis Canonicus, omnem ſtudiorum ſuorum progreſſum fructumque, publico teſtimonio, acceptum ei retulit. Praecipuum in eius amicitia & familiaritate locum tenuit THOMAS TRETERUS, Canonicus Cathedralis Varmienſis. In enarrandis Purpurati noſtri rebus memorabilibus ſummo ſtudio verſatus eſt SAMUEL NAKIELSKI, in ſua Miechovia, ſive Promptuario Antiquitatum Monaſterii Miechovienſis, p. 715–791. Nec indiligenter de eo commemoravit MATTHIAS à LUBOMIERZ TRETERUS, in Vitis Epiſcoporum Varmienſium, p. 122–129. Funeſtum eius fatum abunde tradide-

diderunt PAULUS PIASECIUS, in Chronicis Gestorum in Europa ſingularium, p. 174. ſq. & NICOLAUS ISTHUANFFIUS, in Regni Hungarici Hiſtoria, p. 476, 477, 478. & FRANCISCUS CHRISTOPHORUS KHEVENHILLER, in Annalibus Ferdinandeis, Tom. V. p. 2099 – 2105. Omnium maxime huc pertinet libellus, qui inſcribitur: La BATTOREA Di Monſignor GIORGIO TOMASI Protonotario Apoſtolico, Diſtinta in Due Libri. All Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Monſig. LEONARDO MOCENIGO Veſcouo di Ceneda. Nella quale ſi contengono l'origine antichiſſima della Caſa BATTORI & del Sereniſſimo SIGISMONDO Prencipe di Tranſiluania. L'Hiſtoria delle attioni heroiche de Signori BATTORI, & delle guerre fatte dall' Altezza di SIGISMONDO valoroſamente contra Turchi. Gli accidenti, che l' aſtrinſero à rinunciare lo Stato più d'una volta all' Imperadore, & anco al Cardinal BATTORI. Le cagioni del Divortio ſequito tr'a l medeſimo Prencipe, & la Sereniſſima MARIA CHRISTIERNA d'Auſtria ſua moglie. La morte miſerabile del ſudetto Cardinale, à cui fù empiamente da un ſuo beneficato troncata la teſta, & altri ſucceſſi, battaglie, & coſe degne di memoria. Con Privilegio & Licenza D'e Superiori. In Conegliano per MARCO CLASERI. 1609. 4.

V.

THOMAS ille TRETERUS, Poſnaniae, primaria Poloniae Majoris urbe, ingenuis magis atque honeſtis, quam claris parentibus, genitus fuit. Ab iis Brunsbergam miſſus, in Collegio Societatis Ieſu, à STANISLAO

NISLAO Cardinali HOSIO recens condito, & graecis litteris, et latinis, impenſe eſt eruditus. Cum autem in eo iuvene, praeter excellens ingenium, incredibilis quidam pudor, ac ſingularis modeſtia emineret, ab ipſo Cardinali mire dilectus eſt, inque familiarium numerum receptus. Ei, à SIGISMUNDO AUGUSTO, Polonorum Rege, ad S. Sedem Apoſtolicam Oratori miſſo, haud inutilis laborum comes adhaeſit. Atque ab eo Eccleſiae ſuae titularis S. MARIAE trans Tiberim Canonicus eſt factus. Quo demortuo, ab ANDREA Cardinali BATHOREO, tunc Romae commorante, in contubernium vocatus eſt, ac loco fratris germani habitus. Hoc conciliatore, Varmienſis Canonici et Cuſtodis honor ei delatus. Et graviora negotia, ab ANNA IAGELLONIA Regina, in Urbe ei data. In patriam cum Cardinali BATHOREO reverſus, duobus praeſtantiſſimis Regibus, STEPHANO I, & SIGISMUNDO III. in ſcribendis epiſtolis, negotiisque tractandis, diligentiam fidemque ſuam probavit. Apud quos tantum conſecutus eſt auctoritatem & gratiam, ut ab iis nihil non obtinere potuiſſet. Verum otii quietisque cupidus, Cardinalem BATHOREUM, iam Varmiae Adminiſtratorem conſtitutum, in eam Provinciam eſt ſecutus; ubi totum ſe litteris abdidit, ac demum aetate confectus, anno,

poſt Chriſtum natum, duodecimo, & ſexcenteſimo, è vivis exceſſit. Magnis eum laudibus extollit SIMON STAROVOLSCIUS, in Elogiis et Vitis Illuſtrium Poloniae Scriptorum, Edit. Venet. p. 123–126. Minus honorifice, de eo, exiſtimat, iniquiſſimus ille Polonorum cenſor, DAVID BRAUN, in Catalogo et Judicio, de Scriptorum Poloniae et Pruſſiae, in Bibliotheca ſua Collectorum, Virtutibus et Vitiis, p. 114, 115, 116, et 256–261. Legas, quaeſo, quae nos, de TRETERO, memoravimus, in der Nachricht, von denen, in der Zaluskiſchen Bibliothek, ſich befindenden raren polniſchen Büchern, Part. I. p. 95, 96, 97. Permulta ſcripſit, cum proſa oratione, tum etiam carmine. Præcipua, iudicio noſtro, haec ſunt:

I.) In Quinti Horatii Flacci Venuſini, Poetae Lyrici, Poemata Omnia, Rerum Ac Verborum Locupletiſſimus Index, *magna diligentia, multa opera, et labore collectus, et ad communem ſtudioſorum utilitatem, primùm editus Antverpiae, ex officina Chriſtophori* Plantini, *Archi-typographi Regii.* CIↃ. IↃ. LXXV. 8. *ac deinde Francofurti, apud heredes Andrae* Wecheli, *Claud.* Marnium *et Jo.* Aubrium. M. DC. *eadem forma publicatus.*

II.) Oratio, habita in exequiis D. STANISLAI HOSII Cardinalis, in Baſilica S. Mariae trans Tiberim, Die XIIII. Aug. M. D. LXXIX. *Adiecta eſt eiusdem Cardinalis Vitae, à* Stanislao Reſcio, *Protonotario et Referendario Apoſtolico, editae, Romae, M. D. LXXXVII. 8.*

III.)

III.) Pontificum Romanorum Effigies, Compendiosa Descriptione Illustratae, Et Serenissimo Principi, Et Domino, ANDREAE S. R. E. Card. De AUSTRIA, Dedicatae. Romae, ex Typographia DOMINICI BASAE. MDLXXX. 8. mai. Recusae ibidem CIↃ.IↃ.XCI.

IV.) Romanorum Imperatorum Effigies, Elogiis, ex diversis Scriptoribus collectis, Illustratae. Et Serenissimo Principi, Et Domino, D. STEPHANO, Dei Gratia, Polonorum Regi Invictissimo, Dedicatae. Romae, apud VINCENTIUM ACCOLTUM. MDLXXXIII. 8. mai. *iterumque, apud* FRANCISCUM COATTINUM. *M. D. LXXXX.*

V.) Theatrum Virtutum D. STANISLAI HOSII S. R. E. Card. Maioris Poenit. Et Episcopi Varmiensis. Pietatis Et Eruditionis Amatoribus, Repraesentatum. Romae. MDLXXXVIII. III. Non. Maii. 4. mai. *Eius recensionem habes, in der* Nachricht *von raren polnischen Büchern*, Part. III. *p. 54, 55, 56.*

VI.) Hierosolymitana Peregrinatio Illustrissimi Domini NICOLAI CHRISTOPHORI RADZIVILI, Ducis in Olika & Nyeswiesz, Comitis in Szydlowiec et Myr, &c. IV. Epistolis comprehensa. Ex idiomate Polonico, in Latinam linguam translata, et nunc primùm edita. THOMA TRETERO, Custode Varmiensi, Interprete. Cum Priuilegio S. R. M. Brunsbergae, apud GEORGIUM SCHOENFELS. CIↃ.IↃ.CI. fol. *Correctius in lucem emissa. Antverpiae. Ex Officina* Plantiniana. *Apud Viduam & Filios* IOANNIS MORETI. *M. DC. XIV.*

VII.) Vitae Episcoporum Posnaniensium. Per IOANNEM LONGINI, sive DLUGOSSIUM, Canonicum Cracoviensem conscriptae. Nunc primùm, auspiciis Illustrissimi et Reverendissimi Domini, D. IOANNIS TARNAWSKI, Archiepiscopi Gnesnensis, & Regni Poloniae Primatis, etc. Opera THOMAE TRETERI, Custodis et Canonici Varmiensis, S. R. M. Secretarii, cum earundem Supplemento, in lucem editae. Anno Domini. M. DC. IV. Brunsbergae. Typis GEORGII SCHOENFELS. Cum Priuilegio S. R. M. 4. *Copiose hoc opusculum descripsimus, in der* Nachricht *von raren polnischen Büchern*, Part. I. *p. 94--101.*

VIII.) Sacratissimi Corporis Christi Historia, et Miracula, quae in Ecclesia Posnaniensi Ordinis S. MARIAE Carmelitarum divina bonitas operatur. Ex antiquis M. S. libris, et maiorum traditione, fideliter collecta. Anno Domini. M. DC. IX. Brunsbergae. Apud GEORGIUM SCHOENFELS. 4.

IX.) Symbolica Vitae Christi Meditatio. Brunsberge. Typis GEORGII SCHOENFELS. Cum Gratia Et Priuilegio S. R. M. Anno Domini. M. DC. XII. 4. *Praemissum est auctoris elogium à* BLASIO TRETERO, *Vicario Varmiensi,* Thomae *nostri nepote, haud ineleganter scriptum.*

X.) THOMAE TRETERI, Custodis Canonici Varmiensis, De Episcopatu et Episcopis Ecclesiae Varmiensis, Opus Posthumum. Nunc primum cura & impensis MATTHIAE à Lubomierz TRETERI S. R. M. S. Usui Publico Datum. Cracoviae. Typis FRANCISCI CEZARY S. R. M. Nec non Illustr. ac Reu.

Episcopi

Epiſcopi Crac: Ducis Seueriae, Typ. A. D. 1685. fol. *De hoc opere ſatis eſt dictum, in der* Nachricht *von raren polniſchen Büchern*, Part. III. *p. 48 -- 53.*

XI.) Theatrum Virtutum D. STANISLAI HOSII, S.R.E. Cardinalis, Maioris Poenitentiarii, et Epiſcopi Varmienſis, Centum Odis diverſorum generum, per THOMAM TRETERUM, Can. Cuſtodem Varmienſem, Illuſtratum. Nunc primùm cura, et impenſis MATTHIAE à Lubomierz TRETERI, S.R.M. Secretarii, Grati Nepotis, Luci publicae Exhibitum. Superiorum Permiſſu. An. MDCLXXXV. Cracoviae. Typis FRANCISCI CEZARY, S.R.M. Typ. 4. *De hoc libro nonnihil diximus, in der* Nachricht *von raren polniſchen Büchern*, Part. III. *p. 56, ſq.*

VI.

Is BORASTUS, Suecus natione, pueritiae tempore novis Luteranorum dogmatis imbutus eſt. Iuvenis autem, ſingulari Dei benignitate, in Poloniam delatus, atque ad veteris, id eſt Catholicae religionis cultum perductus. Pontificiis deinceps alumnis adſcriptus, Vilnenſi in Academia, elegantiſſimarum artium ſtudia eo cum ſucceſſu proſecutus eſt, ut dignus à SIGISMUNDO III. Polonorum et Suecorum Rege, iudicatus ſit, cuius in ſcribendis latinis epiſtolis opera et ingenio uteretur. Sacris initiatus, ſtatim Caliſſienſis, et Varſavienſis Canonicus eſt fa-

ctus. Interiectoque brevi ſpatio regiae bibliothecae praepoſitus. Extrema fere aetate in Cracovienſium atque etiam Varmienſium Canonicorum collegia adſcitus. Mira eum eloquentia, egregiaque ſcribendi facultate praeditum fuiſſe, ipſius opuſcula ſatis teſtantur. Haec in manus noſtras venêre:

I.) *Panegyricus*, SIGISMUNDO III. *Poloniae Et Sueciae etc. Regi Invictiſſimo, Dicatus. Vilnae. In Typographia* Petri Blaſti. *Anno* 1611. 4.

II.) Calumniae Orationis Maledicae: *quam adverſus* SIGISMUNDUM III. *Poloniae, et Sueciae verum, ac legitimum Regem, pro* CAROLI *Sudermanniae Ducis perduellione, Legatus eius,* IOANNES SKYTTE, *ad magnae Britanniae Regem habuit Anno M. DC. X.; in lucem primùm edit M. DC. XVIII.* Detactae, Diſcuſſaeque. *ſub nomine* Georgii Triſaroli Urbinatis. Friburgi Brisgoiae. Anno M. DC. XX. 4.

III.) Cenſura *ad Panegyricum, in laudem Sereniſſimi Principis* GUSTAVI ADOLFI etc. *Ab* Elia de NUKYOIS, *hoc eſt,* Daniele Kruſio, Auguſtae Trinobantum *evulgatum. Nullo inſcripta nomine. M. DC. XXVIII.* 4.

IV.) *Gratulatio Cardinalitii honoris, Illuſtriſſimo & Reuerendiſſimo Domino,* D. ANTONIO SANCTACRUCIO, *Archiepiſcopo Seleuciae, et, ad Sereniſſimum ac Potentiſſimum Poloniae et Sueciae Regem, Nuncio Apoſtolico, habita.* Varſaviae. *In Officina* IOANNIS ROSSOWSKI *S. R. M. Typographi. Anno Domini 1630. 4.*

VII.

VII.

Bartscio, praeclaro Societatis Ieſu Presbytero, Brunsbergae, nobiliſſima Varmiae civitate, naſci contigit. Romae humanioribus litteris operam dedit, ibique Societati Ieſu ſe devovit. Inde Viennam Auſtriae miſſus, ſtudiorum curriculum confecit. Reverſus Brunsbergam graecas litteras docuit. Poſnaniam translatus, quaeſtiones conſcientiae, atque eas, quae ab Heterodoxis in controverſiam ductae ſunt, bene, accurateque, et ſubtiliter explicuit. Deinde theologiae Doctor in Vilnenſi Academia creatus eſt. Eidem Rector praefuit. Collegium Brunsbergenſe bis rexit. Praeterea Praepoſiti Provincialis vicem quinquennio ſupplevit. Ad extremum Sigismundo III. prudentiſſimo et religioſiſſimo Regi, à confeſſionibus fuit, et pene omnium expeditionum aſſiduus comes. Itaque, cum ad Smolenſcum Germano militi, contagioſa febri affecto, omne, quod poterat, auxilium ferret, eodem correptus malo, in caſtris regiis occubuit undecimo Kalendas Novembreis MDCIX, cum ſexageſimum aetatis ſuae annum ingreſſus eſſet. Fuit Regi in primis carus, ac Regni Proceribus maxime acceptus: immo etiam Heterodoxis mire conciliatus, quos ſuaviſſimis mitiſſimisque ſuis moribus ſibi devinxit, ut facilius ad Eccleſiae Romanae gremium perduceret.

Iuſſu Regis, cadaver eius Vilnam, centum ferme milliaribus à Smolenſco diſſitam, lugubri pompa deportatum eſt, et ſodalium ſepulcro illatum. Iuſta quoque funebria ſumptu Regis peracta. Mortuus doctiſſimi oratoris voce collaudatus. Adfuit Regina CONSTANTIA Auſtriaca, cum principe filio, et primoribus miniſtris. Egregiae illius virtutes litteris proditae ſunt à PHILIPPO ALEGAMBE, in Bibliotheca Scriptorum Societatis Ieſu, p. 143, ſq. Commendatae etiam poſteritati ab ALBERTO WIIUK KOIALOWICZ, in Miſcellaneis Rerum, ad Statum Eccleſiaſticum, in Magno Lithuaniae Ducatu, pertinentium, p. 124. pulcerrima haec exſtant eruditionis eius ac pietatis monumenta:

I.) Andreae Volani Lwowcovienſis, Zwinglianorum Vilnenſium Archiminiſtri Nuncupati, Orationi: *qua homines omnium ordinum in Magno Ducatu Lithuaniae, his annis ab illa ſecta converſos, ad priſtinos errores revocare conatur:* Benevola Et Chriſtiana Reſponſio. *Sub nomine* FRIDERICI BORUSSI Theologi *edita.* Cracoviae. Typis Andreae Petricovii. *1589. 4.*

Prodiit poſt mortem eius altera editio, hoc titulo inſignita: *Brevis Ac Solida* Reſponſio R. P. FRIDERICI BARTSCHII Braunsbergenſis, E Soc. Ieſu Theologi. *Non eſſe quod quenquam poeniteat, à Zuinglianorum coetu ad Catholicam Eccleſiam rediiſſe.* Ad ANDREAE VOLANI Lwowcovii Orationem: *qua homines omnium ordinum in Magno Ducatu Lithuaniae à* Zuinglii *ſecta converſos, ad priſtinos errores revocare conabatur.* Ante annos quidem

quidem plus minùs viginti ab Auctore conscripta, sed iam primùm in Germania in lucem edita. Permissu Superiorum. Coloniae Agrippinae. Sumptibus Antonii Boetzeri, et Francisci Iacobi Mertzenich. Anno 1610. 8.

II.) Iesuiter-Spiegel: darinn augenscheinlich zu sehen, was seltzame Abenthewerliche Sachen die Iesuiter treiben. Auf embsiges anfordern Danielis Krameri D. des Stettinischen Paedagogii in Pommern Hoffpredigkanten, in Druck gegeben. Cum Graria Et Privilegio S.R.M. Brunsbergae, typis Schönfelsianis. Anno 1603. 4.

III.) Controversiarum huius Seculi Practiea ad Populum Tractatio. Ad Evangelia occurrentium Dominicarum accommodata, atque ad eos potissimum iuvandos, qui inter Haereticos degunt, ordinata. Tomus Primus. Dominicas sex comprehendens, quatuor Adventus, eam quae est infra octavam Nativitatis, et Dominicam Quinquagesimae. Cum indice triplici: Scripturarum, quae passim explicantur; Rerum praecipuarum; et Evangeliorum Dominicalium, quae hic tractantur. Cum Gratia Et Privilegio S.R.M. Cracoviae, in Officina Nicolai Lobii. Anno Domini. 1607. 8.

Hicce tomus denuo fuit typis exscriptus Coloniae, apud Antonium Boetzerum, et Franciscum Iacobum Mertzenich. MDCX. 8. Verum posterior publicam lucem nunquam vidit.

IV.) Thesaurus Precum Ac Variarum Exercitationum Spiritualium, Ex Probatis Autoribus Collectus. In usum omnis quidem conditionis hominum, sed maximè Studiosae Iuventutis. Permissu Superiorum. Cum Gratia Et Privilegio S. R. M. Cracoviae, in Officina Nicolai Lobii. Anno Domini. 1607. 16.

Auctior atque emendatior exiit. Coloniae, apud Ioannem Crithium, sub signo galli. Anno MDCXVI. 12.

VIII.

Clagius, eximius quoque Societatis Iesu Presbyter, Vladislai IV. principatu, floruit. Allensteinio, Varmiae oppido haud ignobili, natales duxit. Societatis Iesu legibus obstrictus, Pultoviae grammaticam primo, deinde rhetoricam, ad postremum philosophiam docuit. Vilnae theologiam omnem est professus. Rexit Nesvisiense Collegium, et Resseliense. Brunsbergae Seminarii Pontificii praefecturam gessit. Interfuit Colloquio, dissidiorum in religione componendorum caussa, Thorunii instituto. Edita iam aetate, et in senium vergente, Resselii diem clausit extremum XIII. Kalend. Jul. MDCLXIV. Ingeniosus fuit, et eloquens, & disertus, nec minùs Graecè, quam Latinè doctus. De eo meminerunt, Philippus Alegambe, et Nathanael Sotvellus, in Bibliotheca Scriptorum Societatis Jesu, p. 761. Edidit, adscito Didymi Hermannovillani nomine:

I.) Anticyras Pruteno-Praedicanticas: è quibus Sectariorum Ministris, quà Regiomonti, quà in reliquo Prussiae Ducatu Ecclesiam Christi Catholicam maledicè, contumeliosè, mendaciterque incessere solitis; potissimum verò *Abrahamo Calovio* decem crassiores Errores famoso libello, Eidem Ecclesiae thrasonicè, pueriliter, fatuèque obiectanti, *Recipe*, salubri iuxta ac necessario consilio temperatum;

peratum; *Corollariis* ad singulorum Errorum Ἀντικατηγορίαν et Confutationem, ex ipsius *Calovii* ore calamoque petitam, adnexis; et amicâ Praefatione ad Illustres Academicos Regiomontanos necessariò praemissâ. *Nicopoli. Anno M.DC.XL.* 8.

II.) Aristarchum Ad Illustres Academicos Regiomontanos. *Superiorum Perm. ssu.* Coloniae, apud Henricum Krafft. Anno M.DC.XLIII. 8.

III.) Disquisitiones Ubiquisticas, sive De Christo Contra Ubiquistas, aliosque Praedicantes, à Christi Ecclesia, et Christo, quà doctrinae, quà vitae studiis, longè exerrantes. Cum Irenica ad Eosdem Praedicantes Paraenesi. *Superiorum Permissu.* Augustae Gediminiae. Typis Hetaerianis. Anno MDCXLIV. 8.

IV.) Emisit, vero nomine suo praescripto: Lindam Marianam, sive De B. Virgine Lindensi, Libros V. *Coloniae Ubiorum.* Apud Ioannem Antonium Kinchium. Anno MDCLIX. 8.

IX.

AREnt etiam Allensteiniensis fuit. Societati Jesu adscriptus, in Brunsbergensi Collegio, iuventutem politioribus litteris, et philosophicis disciplinis naviter instituit. In Academia Vilnensi theologiam, magna auditorum frequentia, professus est. Rector eandem Academiam ter administravit. Ibidem Domus Professae curam egit. Totam denique Provinciam Lituanam feliciter moderatus est. Probis moribus fuit, et ingenio praestanti, et eruditione perfecta, in ea potissimum theologiae parte, quae in oppugnandis adversariorum erroribus versatur. Insigni.

Insignibus, ut vocant, Doctoralibus à CONSTANTINO CASIMIRO BRZOSTOWSKI, Vilnensium Praesule, doctrina et religione clarissimo, ritu persolenni decoratus est. Fato concessit VI. Id. April. anno humanae salutis MDCCXXIV. aetatis suae LXXVIII. Reliquit perutile ac salubre opus, tres in partes distributum, cui is titulus: Studium Polemicum, Pro Doctrina Catholica Susceptum. In gratiam Studiosae Juventutis Catholicae, ex Zelo Apostolico, ad Parochias et Missiones, Acatholicas vicinas aspirantis, Per Interrogationes et Responsiones digestum. Vilnae, Typis Academicis Societatis Iesu. 1716. 8. Huius eximii viri frequenter meminit JOANNES POSZAKOWSKI, in Kalendario Historico Societatis Iesu Maiori, lingva vernacula divulgato.

X.

LUBIENSCIUS, Archiepiscopus Leopoliensis, ab universo clero suo atque populo, tanta et pietatis, et laetitiae acceptus est significatione; quanta iamdiu, toto orbe Polono, cùm prudentiae ac doctrinae, tùm etiam modestiae atque innocentiae fama celebratus. Pallium, metropolitanae potestatis indicium atque insigne, Pontificis Maximi nomine, impositum ei est, à SIERAKOWSCIO, Premisliensium Episcopo. Antè vero, quàm praeclarissimo eo donaretur ornamento, à viris quibusdam gravissimis apprimèque doctis disceptatum est plurimùm, an Archipraesul

praesul ille priùs pontificali fungi possit munere, quàm pallio ritè fuerit insignitus? Eaque adductus, et permotus ratione, LAURENTIUS ille Carmelita, Nuncii ad Regem ac Regni Ordines Apostolici Theologus, sacrae antiquitatis scientia instructissimus, mole quidem exiguum, bonae tamen frugis plenissimum contexuit, inque lucem exire passus est opusculum: De Exercitio Actuum Episcopalis Muneris Propriorum, Ante Pallii Receptionem, Archiepiscopis Denegato. Id in quatuor sectiones divisum. Prima Exponit Controversiae Statum, Et Ostendit Originem Inhibiti Metropolitanis, Ante Pallii Receptionem, Exercitii. Docet altera, Romanus Pontifices, Super Universas Orbis Ecclesias, Plenitudinem Potestatis Semper Exercuisse. Tertia demonstrat, Longe Ante Isidorianas Decretales, A Romanis Pontificibus, Plenitudinem Potestatis Communicatam Fuisse Metropolitanis, Per Pallii Receptionem. Quarta denique comprobat, Translata Ad Sedem Apostolicam Omnium Metropolitanorum Confirmatione, Et Consecratione; Ad Omnes Archiepiscopos Extensam Esse Pristinam Consuetudinem: Nulla A Metropolitanis Obeundi Munera Pontificialia, Nisi Post Pallii Receptionem. Praemissa, ad SIERAKOWSCIUM, Episcopum Premisliensem, Epistola, pietatem, zelum, doctrinam, prudentiam, caeteraque perfectissimi hujusce Praesulis & Senatoris singularia decora, meritis laudibus extollit. FRIESIUS, homo navus & industrius, gnarusque rerum polonicarum, Leopoliensium Archiepiscoporum Vitas Gallicè scriptas, Archipræsuli novo peropportune obtulit.

XI.

XI.

DOGIEL, vir nostro aevo doctissimus ac sapientissimus, Collegium Scholarum Piarum Vilnense regit. Eòque typographeum suum curavit transferendum. Quod reliquas omnes, in Regno Polono, officinas typographicas, characterum Latinorum pulcritudine vincit. Prodiêre inde, Limites Regni Poloniae, Et Magni Ducatus Lituaniae, Ex Originalibus, Et Exemplis Authenticis, à DOGIELE isto ipso, summa cura fideque descripti. Elegans hoc opus est bipartitum. Prior quidem pars sistit, Limites Inter Regnum Poloniae, Et Marchiam Brandeburgicam; Inter Poloniam, Et Pomeraniam; Inter Regnum Poloniae, Et Ducatum Silesiae; Inter Poloniam, Et Valachiam; Itemque Inter Regnum Polonum, Et Imperium Russicum. Posterior, Limites Inter Regnum Poloniae, Ac Magnum Ducatum Lituaniae, Necnon Etiam Prussiam, Atque Livoniam, exhibet. Sumptus excudendo huic operi fecit Princeps IABLONOWSCIUS, Palatinus Novogrodensis, cuius effusissima erga viros doctos liberalitas, et immortalia, in omne pene studiorum genus, in praemissa, ad eum, Epistola disertissima, pro dignitate praedicantur.

XII.

MASSALSCIUS, adolescens illustris, susceptum Magni apud Lituanos Referendarii munus, ingenti explet cum dexteritatis, atque integritatis opinione. Musas adhuc impense colit. Conjunctèque vivit cum viris iis, qui litterarum ac doctrinae laude caeteris antecellunt. Utitur quidem familiarissime

ſimae Towianscio Franciſcano, eumque mirifice diligit, cùm propter multam ingenii ſuavitatem, bonarumque omnium artium, atque altiorum etiam diſciplinarum cognitionem, tùm propter gravitatem et virtutem conſilii, vitaeque modeſtiam plane ſingularem. Hic, ſuaſu eius, accuratam et valde eruditam, De Quatuordecim Franciſcanis, Lituaniae Protomartyribus, confecit, inque litteratorum hominum manus emiſit commentationem, quâ ſacra Lituanorum hiſtoria praeclare illuſtratur. Poszakowscius, magnus ille, editisque ſcriptis clariſſimus, Societatis Ieſu theologus, humanis rebus iam eſt exemtus. Coepti, ab eo, Annales Poloniae Eccleſiaſtici, *ſuperiorum juſſu*, in tabularium provinciale illati ſunt. Haud diu, ante eum, naturae debitum reddidit Bakanowscius. Fuit is, in divinis litteris, ac ſanctioribus Catholicae Eccleſiae doctrinis, multum verſatus. Verùm, praeter evulgatas Quaeſtiones Theologicas Canonico-Morales, De Septem Sacramentis, SS. Canonum, Conciliorum, Et SS. Patrum Autoritate Firmatas, poſteritati nihil reliquit.

XIII.

CAROLUS, Regius Poloniae Princeps, idemque Curoniae ac Semigalliae Dux, inſigne illud, quod à maximo, dignoque immortalitate viro, Stanislao Konarscio,

Condi-

conditum eſt, nobilium iuvenum Collegium, bis, terve, inviſit. Praeſtantiores ingenio diligentiaque alumnos, blandisſimo alloquio dignatus eſt. Heſterno die veſperi, magna illa, ac ſplendida, quae eum ſemper comitatur, principum virorum corona cinctus, interfuit orationi, qua MICHAEL VANDALINUS MNISZECHIUS, amoeno ingenio, liberalique natura, ac ſuavi facundia juvenis, hujus totius Collegii nomine, fauſtum felixque imperium ei eſt precatus. Fertur auctor illius orationis MIRZENSCIUS, clericus Scholarum Piarum, elegantioribus litteris perpolitus. KALISZEWSCIUS, presbyter eiusdem inſtituti, egregius ſane ingenio, bonisque omnibus diſciplinis ornatus, libellum edidit ſumme neceſſarium, De Recte Erudienda Iuventute, patrio ſermone lepide atque nitide ſcriptum. Idem quoque, Nomenclatorem Quatuor Linguarum, Gallicae, Polonicae, Germanicae, Et Latinae, Lectiſſimae Collegii Nobilium Varſavienſis Scholarum Piarum Iuventuti Dedicatum, tomis duobus formae octavæ ſpisſisſimis comprehenſum, typis mandavit.

XIV.

CAIETANUS SOLTICUS, deſignatus Cracoviae Epiſcopus, Severiaeque Dux, è principe Roxolanorum familia, ipſis Moſcorum Imperatoribus cognatione annexa, genus ducit. Patrem habuit, nomine IOSEPHUM, Caſtel-

lanum

lanum primò Belzenſem, dein Lublinenſem, graviſſimum Regni Senatorem, qui magni illius THEODORI POTOCII, Archiepiſcopi Gneſnenſis, totiusque Poloniae Primatis, ſanguine ſibi conjunctiſſimi, aulam ſplendidam admodum, ac fere regiam, ſingulari cura, eximiaque auctoritate eſt moderatus. Matrem nactus CONSTANTIAM, filiam ALEXANDRI DRZEWICII, Palatini Lublinenſis, feminam haud minùs virtute, ac prudentia, quàm formae decore, opumque abundantia praeſtantem. In hujus ſinu indulgentiaque educatus, per omnem litterarum humaniorum cultum, pueritiam tranſegit. Iuvenis, ob egregiam indolem, ingenuosque mores, Principi ipſi POTOCIO mire commendatus, et admodum carus fuit. Sumptaque ſacerdotali toga, ab Archipraeſule illo, mox Inſignis Eccleſiae Collegiatae Lovicienſis Canonicus eſt renunciatus. Brevique ſpatio interiecto, eodem conciliatore, Scholaſticus Lancicienſis creatus. Tunc eius hortatu Romam, ſedem ac magiſtram ſtudiorum profectus, optimosque cum divinae, tùm humanae ſapientiae profeſſores conſecutus, tantos fecit in omni graviore doctrina progreſſus, ut ſummos ibi Praeſules, ipſosque Patres Purpuratos in admirationem ſui converteret, qui huncce juvenem, maximum Eccleſiae, univerſaeque Reipublicae Polonae

lumen futurum, haud irrito omine augurabantur. Unde ingenti animi voluptate perfuſus, Princeps et Archipraeſul Potocius, abſentem eum Canonici Metropolitani Gneſnenſis honore ornavit. Reverſum autem in patriam, Ioannes Alexander Lipscius S. R. E. Cardinalis, & Antiſtes Cracovienſis, in Cathedralium ſuorum Canonicorum collegium cooptavit. A patruo deinde, Mathia Soltico, Epiſcopo Margaritenſi, et Suffraganeo Culmenſi, Praeſule ſummae probitatis ac ſanctimoniae laude conſpicuo, Praepoſiturae Gneſnenſis Coadjutor adſcitus, in Supremo Regni Tribunali, quod Petricoviae et Lublini agitur, Praeſidis vicem tanta prudentiae iuſtitiaeque ſupplevit opinione, ut ampliore quocunque in Republica munere dignus exiſtimaretur. Mortuo Potocio, Primatum Poloniae maximo, totum ſe Lipscio Cardinali tradidit. Qui hunc ipſum adoleſcentem, graviſſimorum ſuorum negotiorum ſocium, conſiliorumque omnium participem habuit, tantùmque virtuti eius confidit, ut, cum acerba et immatura morte rebus humanis eriperetur, ſupremae voluntatis ſuae eum conſtitueret interpretem atque exſecutorem. Non longo, poſt Lipscii Cardinalis obitum, intervallo, dimiſſam à patruo ſuo Praepoſituram Gneſennſem, nobiliſſimum totius Regni Poloni ſacer-

ſacerdotium, occupat. Eoque ferme tempore, à SAMUELE OZGA, Kioviae et Czerniechoviae Antiſtite, religionis ac diſciplinae eccleſiaſticae ſtudioſiſſimo, feſſo tamen ſenectute ac penitus confecto, Epiſcopalis muneris officiique ſocius deſideratur. BENEDICTUS, caeleſtiſſimae hujus appellationis XIV, Maximus Romanorum Pontifex, et AUGUSTUS, tanti nominis III, Rex Poloniarum, benigne annuêre, ſimulque ei ius futurae ſucceſſionis attribuêre. Sic, Praeſulis Emmauſenſis titulo inſignitus, ampliſſimum Epiſcoporum ordinem ritu ſolemni ingreditur. A Kioviae Proceribus, omnique Nobilitate, et univerſo populo, ingenti ſuſcipitur laetitia plauſuque. Accepta verò, à Praeſule ſene, paſtorali omni cura et auctoritate, in obeundo atque implendo Coadjutoris munere, cum incredibili ſtudio et ardore verſatur. Namque univerſam Dioeceſim luſtrat: nec locos remotiores ac periculoſos abhorret. Clerum ad ſacrorum Canonum praecepta conformat. Carmelitas Diſcalceatos Berdiczovienſes, Epiſcopali poteſtati repugnantes, auxiliante Pontifice Maximo, ad debitam Epiſcopo ſuo obedientiam revocat. Templa vetuſtate collapſa reſtaurari, alia coepta abſolvi curat. Zytomiriae domum Epiſcopalem, plenam dignitatis aedificat. Ibique omnium primus Se-

minarium excitat, in quo lectiſſimi hujusce Dioeceſeos juvenes, cum in rerum divinarum ſcientia, tùm in omni ſacrorum diſciplina, perfecte erudiantur. Poſſeſſiones quoque Eccleſiae, per vim atque iniuriam ereptas, quoad poteſt, recuperat augetque. Nec quidquam omittit, quod ad eiusdem Dioeceſeos commoda, et ornamenta pertinere videatur. Sancto autem, in eâ, Iubilaeo, cum magna celebritate et fructu, peracto, adit Kioviam, veterem ſuorum Anteceſſorum ſedem. Cuſtos et Gubernator urbis, Graecusque eius Archiepiſcopus, variis laetitiae gratulationisque exhibitis argumentis, tam carum hoſpitem impenſe colunt, compluresque dies detinent, inter varias mutui affectus benevolentiaeque concertationes. Ille verò ſaluti animarum inprimis intentus, degentium ibi orthodoxorum confeſſiones diligenter audit, eosque à quibusvis peccatis, criminibus, exceſſibus, et delictis abſolvit, ſacra quoque Synaxi reficit, et ſancto Confirmationis Sacramento munit. Redditus demum populo, fidei ſuae concredito, *Beatiſſimae Virginis Matris Imaginem*, miraculis ac prodigiis divinitus factis celebrem, Berdiczoviae in Eccleſia Patrum Carmelitarum Diſcalceatorum ſumma religione ſervatam, Fideliumque omnium venerationi expoſitam, miſſo, à Benedicto XIV, aureo diademate, gemmis

cla-

clariſſimis diſtinꝺo, redimit. Oꝺo dierum pompa, ingenti Principum Virorum numero, maximaque Nobilitatis frequentia, et incredibili vulgi multitudine ornatur. Praeſul ipſe Coronator, De Beatiſſimae Dei Matris, Semper Virginis Laudibus, perelegantem & eruditum ſermonem dicit, qui Deſcriptioni hujusce Coronationis inſertus, publicam in lucem emittitur. Paſtoralibus autem negotiis adeo deditus, Reipublicae tamen non eſt immemor, eique praeclaram operam praeſtat. Mire enim in conciliandis animis promptus et expeditus, perſaepe diſſentientium Regni Procerum iras controverſiasque componit. Praecipuosque Nobiles ſummo officio et ſumma familiaritate in perpetuum ſibi devincit. Quorum ope, quaecunque publica poſcat neceſſitas, cùm in ſingularum Terrarum conventibus, tùm in totius Regni comitiis, perfacile promovet. Unde eum, ore omnium celebratum, AUGUSTUS III, aequiſſimus ille virtutis aeſtimator, Varſaviam ad ſe evocat, rebusque magnis omninò et arduis gerendis adhibet. Eius potiſſimum induſtria ſolertiaque efficit, ut Princeps CAROLUS filius, amor ac deliciae Polonicae Gentis, maximo Regni Ordinum conſenſu, Curoniae ac Semigalliae Dux aſſumatur. Sublato interea è vivis SAMUELE OZGA, Praeſule omnium aetatum memoria digniſſimo, SOLTICUS toto Kioviae Epiſcopatu potitur.

Cui quoque, ut ſumptibus pro dignitate ſua ſufficiat, praedivitis Praepoſiturae Miechovienſis reditus injunguntur. Aſt Augustus III, perſpecto eius tam propenſo fidelique, erga ſe, domumque ſuam regiam ſtudio, primario eum apud Polonos Pontificatui deſtinat. Quippe, illuſtri alio quodam Epiſcopo, ad Andream Stanislaum Kostka Zaluscium, Cracovienſium Antiſtitem, ac Severienſium Ducem miſſo, majorem in modum ab eo contendit, ut aſſiduis Reipublicae curis defeſſus, ac vario atque multiplici morborum genere vexatus, huncce illum Solticum, Praeſulem probum, et ad graviſſima quaeque, in Eccleſia omnique Republica, tractanda munera, à natura factum, Epiſcopatus ſui Coadjutorem acceptet. Verùm, negotio nondum confecto, Zaluscius, tot morborum, quibus multos annos implicatus erat, vehementia conſumptus, cum magno totius Polonae Nobilitatis, atque etiam cum Regis ipſius dolore, diem obit ſupremum. Cui nunc confeſtim Solticus, adepto iam nobiliſſimo regii in ſe animi pignore, Ordinis Aquilae Albae inſigni, in Pontificia Cracoviae Cathedra, atque in Severiae Principatu ſufficitur. Ac Rex, effuſa virtutum ejus commemoratione, à Clemente XIII, Pontifice Rom. Maximo impetrat, ut Apoſtolicae approbationis diploma,

ploma, ſolito tempore multò citius, ei concedatur. Conjunctae ſane, in eo, maximi et principis, et praeſulis dotes elucent. Eximia enim forma, ac dignitas corporis, heroem ſummum oſtentat. Oculis inprimis ineſt quiddam divini vigoris. Animus excelſus magnificusque. Cui quoque incredibilis ineſt ingenii judiciique vis. Huic, praeter ſingularem dicendi copiam atque induſtriam, admirabilis acceſſit doctrinae elegantia, rerumqne tàm civilium, quàm eccleſiaſticarum peritia inſignis. Totus Reipüblicae deditus. Diligentiusque amicis, quam ſibi ſerviens. Neque minus in gerendis, quam excogitandis rebus, promptus. Regiae maieſtatis obſervantiſſimus. Summa tamen providens fide, ne quid patria libertas capiat detrimenti. Poteſtatis iuſtae atque auctoritatis in extremum tenax. Conſtans religionis orthodoxae vindex. Acrisque eccleſiaſticae immunitatis propugnator. Cum muſis, id eſt, cum ſtudiis humanitatis, inter maximas negotiorum difficultatis, delectare ſe ſolet. Eminentioraque aetatis hujus ingenia omnibus modis fovet, donisque regalibus prorſus, ac minime expectatis cohoneſtat. Munditiarum lautitiarumque ſtudioſiſſimus, inque omni cultu et apparatu ſplendidus, prout primarium Regni Praeſulem ac Senatorem omninò decet. Vita alioquin

innocens gravisque. Domesticam quoque disciplinam, in parvis, ac maioribus rebus, sedulo regens. Omneque, tàm aulicum, quàm rurale famulitium, pari tractans severitate atque clementia. Denique omni opulentia sua utens opportune ac sapienter.

XV.

Illustre Cracoviensis Ecclesiae Capitulum Cathedrale, ad Principem SOLTICUM, designatum Episcopum suum, legationem misit solemnem. Quae summo cum honore fuit accepta, atque in frequenti Procerum Regni concursu audita. Legatus prior, MARTINUS ZALUSCIUS, magnus quondam Regni Secretarius, Episcopus adhuc Dresnensis, et Suffraganeus Plocensis, idemque Ecclesiae Cathedralis Cracoviensis Primicerius, Praesul haud dubie dignus summa sanctitatis ac sapientiae laude, Principem, novum Cracoviae Antistitem, praestito reverentiae officio, ita est allocutus:

Summus Tibi, Celsissime Princeps, uti dignissimo Capiti suo, à Capitulo Tuo Cracoviensi juremerito debetur honor, quem cùm debita erga Antistitem suum, tùm et ea, quae filios decet erga Patrem Patriae, à nobis exigit reverentia: ad quem et divini Oraculi nos obstringit autoritas, cum scilicet honorandum esse, quem Rex voluit honorari. Serenissimus quidem AUGUSTUS III, Dominus Noster Clementissimus; cum Te primum in Ecclesia Polona Episcopum commendavit, ac proposuit Supremo Ecclesiae Moderatori, Christique

ſtique in terris Vicario; Tertium vero Te inter Primores Regni Senatorem juſſit: magnum ſuae, erga Te, benevolentiae praebuit documentum, longè tamen majus, & ampliſſimae Dioeceſi Cracovienſi, et Capitulo Noſtro praeſtitit beneficium: quod, in Te, illi tam dignum delegerit Praeſulem, quem indefeſſus pro Eccleſia Zelus Summo Pontifici; quem intaminata fides Principi; quem continua de bono publico ſolicitudo Reipublicae; quem eximiae animi dotes et doctrina, toti jam pridem commendaverant Regno; cujus ingenii, virtutis, ac meritorum fama, praecipuam jam Europae pervagata eſt partem. Talem profectò decebat eſſe Pontificem Noſtrum, ſi cum Divo Paulo gloriari nobis liceat, qualem in Te nobis contigiſſe, et magnopere gratulamur, et Te majorem in modum veneramur. Tàm omnium jam, quàm et Sacrorum apud nos faſcium, et honorum diſtributionem, jure Majeſtatis Regibus competere nemo dubitat: nos tamen, in Tua nominatione, nedum iuſtitiam, ſed ſapientiam Principis perlibenter agnoſcimus; proinde, aequiſſimae voluntati Regiae, noſtra conformando ſuffragia, unanimi voto, et concordibus vocibus, eò libentiùs nos Tuam ſubſcripſimus electionem; quò vehementiùs Te Noſtrum Paſtorem exoptavimus; quem adhuc unum, è fratribus, iam omni amore ac veneratione, ob ſingularem probitatem, proſequi exiſtimabamus. Ita enim ſapienter totius vitae Tuae curſum inſtituiſti, ut rectefacta Tua, ad maximas in Republica Chriſtiana res agendas, ad ſumma quaevis, Eccleſiae et Patriae praeſtanda, Te natum eſſe probarent. Suſpexerat id, in Te adhuc adoleſcente, aeterna dignus memoria Antiſtes ille, ac Cardinalis LIPSCIUS, cognitaque indole Tua, ad maxima quaeque peridonea, iam tum praeſago animo, Te, ſuum palam praedixerat fore Succeſſorem. Impletum iam in parte hoc Vaticinii cuiusdam genus; in reliquo complendum et ſperamus, et auguramur, et optamus, ut in Collegio Purpuratorum Patrum brevi eidem ſuccedas. Vota haec noſtra, et auguria, grato ſuſcipe animo, Ampliſſime Antiſtes Noſter. Capitulum Noſtrum paterno amore, nos vero Delegatos, veteri Tua digneris proſequi benevolentia. Munere Delegati Capitularis, cum Tui ad Cathedram

 Noſtram

Nostram postulatione, iam perfuncto, liceat mihi adhuc, pro Domo mea agere Oratorem. Cecidit Corona Capitis Nostri, in demortuo capite, piè defuncti Fratris mei, Tui vero in Episcopatu Praedecessoris. Tibi, *Celsissime Princeps*, derelicti sumus Orphani, sine Patre Familiae successores, sine Pastore iam percusso dispersae oves. Tu nobis esto Adjutor, Tu Pastorem Gregis, Tu Patrem Familiae Nostrae agas, Tu nobis consule cunctis. Moveat Te, innata Tua magnanimitas, ac heroica ad compatiendum afflictis propensio. Et Domum nostram, antiquitùs quidem, pro meritis de Regibus et Patria plurimis, exornatam honoribus, ac sub sceptro gloriosae memoriae AUGUSTI Secundi florentem, benigno nunc quoque sublevare patrocinio, potentique praesidio, et tutelae Clementissimi AUGUSTI Tertii, me, meosque digneris instanter commendare.

Collega eius, FRANCISCUS CZERNY, Cracoviensis Ecclesiae Cathedralis Canonicus, doctrina ac facundia facile praecipuus, huiuscemodi orationem habuit:

Voluntatem Serenissimi ac Potentissimi Regis, Dominique Nostri Clementissimi, testamur publicè, non magis in Te aequissimam, quam Nobis fuisse propitiam: qui Te, *Celsissime Princeps*, Nostrum nominavit Antistitem, quem nos enixè praestolabamur; qui Te solicitè commendavit, quem nos vehementer optabamus; qui denique Te sapientissimè elegit, quem nos iam pridem ardentissimè amabamus. Quamvis igitur mandata Regia nemo ad nos fortasse pertulisset, quamvis optimi desideria Principis nemo nobis aperuisset, nec nullus pro Te orasset Legatus, desideriis tamen Nostris, Tu solus scopus et meta omnino fuisses. Persvasibilibus quippe humanae sapientiae verbis nequaquam indiget, quem eligentium mentibus DEUS ipse inspirat: commendatione opus non habet, cui virtus suffragatur, quem amor praeficit. Proinde et Rex Noster AUGUSTUS, eo ipso justus evidenter, ac pius, sanctio-

ſanctiora ac jucundiora nobis imperia mandare non potuit, quam, cùm Te Praeſulem, à ſe, Deo inſpirante, delectum, nobis eligendum deſignavit. Obſecundante ita Religioſiſſimo Rege Noſtro, caeli nutibus, et publica ſimul, et noſtra impleta eſt expectatio, adeò, ut cor Regis in manu Dei eſſe, inficiari vel hoc praeclaro exemplo nemo poſſit. Hinc eſt, quod nunquam libentius Cracovienſe Capitulum, nominationem Regiam ſuis cumulavit ſuffragiis, quam Te deſideratiſſimum eligendo Epiſcopum. Nihil quoque et nos, nobis majori unquam ſolatio, honori, et gloriae duximus, quam ad hanc electionem Tibi ſolenni legatione deferendam perhonorificè deputari. Te itaque electum eſſe ſummopere gratulamur, quem vox publica Divinae plerumque mentis, et fati vel praeſaga, vel interpres, et diu, et pridem huic Cathedrae admovebat. Te, maiorem in modum laetamur, electum eſſe: qui praeſtantiſſimis virtutibus Tuis, vix dum iuvenis, iam iudicio primi Principis, Regnique huius Primatis, magni olim POTOCII, Canonicus Gneſnenſis factus; ibi ponebas ſacrae Tuae fortunae initia, ubi finire multis, ſatis amplum videtur. Te, inquam, gaudemus electum eſſe, quem in Urbe orbis Roma, vero illo literarum ſcientiarumque domicilio, adhuc ſtudiis vacantem, me etiam teſte, Purpurati Viri, illi primi Chriſtianae Reipublicae Cardines, magnum Eccleſiae Dei ornamentum fore, divinitus praedicabant. Quem noſter ille, immortalis memoriae Cardinalis LIPSCIUS, Cracovienſis Praeſul, ſingularius adamavit, ſuumque, tam probo, docto, omnibusque praeclaris dotibus commendatiſſimo Canonico, exornavit, illuſtravitque Capitulum: quem, in inumeris, maximisque ſemper et Eccleſiae Polonae, et Reipublicae negotiis, egregiè continuoque exercuit, ac ad ſumma formavit: quem denique etiam, ultimae voluntatis ſuae interpretem, et Executorem peramanter conſtituit, et iam tunc, ſua ampliſſima Cracovienſi Sede digniſſimum, nedum judicavit, ſed et palam, clareque praedixit. Nec vana fuère auguria. Eodem quippe tempore, juſtiſſimo Regis arbitrio, poſt peractum ſummo cum plauſu in Supremo Tribunali Regni Vicepraeſidentis

munus,

munus, primus post Episcopos, hoc in Regno Praelatus, Praepositus nempe Gnesnensis creatus, brevi ad Episcopatum Kijoviensem, Senatoriamque Regni Curulem pervenisti, ut merito dici possit; celeriorem esse virtutis tuae, et meritorum cursum, quam aetatis; fructum autem omnem, majori debere esse in pretio, qui ocius aliis maturescit. Episcopus iam Kijoviensis, factus gregis exemplar ex animo, quanta solicitudine, labore, studio, Tuam perlustrando Dioecesim, Divino Cultui, Religionique promovendae, mentibus hominum, sapientia christiana et virtute imbuendis, Clero ad doctrinam sanctosque mores formando, templis et sacris locis instaurandis, è fundamentis Tuo sumptu et cura aedificandis, bonis Ecclesiasticis cùm vindicandis, tùm in meliorem statum reducendis, totus omninò incubuisti. Ipsam quondam Antecessorum Tuorum Sedem, multis inaccessam Kijoviam visitasti, Orthodoxos in fide firmando, errantes ad fidem revocando, Teque verum Pastorem omnium exhibendo. Itaque nedum Tuis dilectis ovibus, verum etiam et iis, qui à Romanis Sacris, ritibusque discrepant, populis, amori et venerationi fuisti, et Catholicae rei majestatem in illis oris, venerabiliorum reddidisti. Tu itaque: cujus tantus pro religione zelus et ardor, tantus Patriae amor, in Principem fides, in Senatu autoritas, tantus in negotiis labor, in periculis fortitudo, in agendo industria, in conficiendo celeritas, in providendo consilium, spectata et probata universae Reipublicae fuerunt: veni iam, à Deo O. M. à Rege Piissimo, ab Amantissimo Tui Capitulo electus, et, quod felix faustumque quantocius, ut speramus, sit, à supremo Ecclesiae Capitae Christique Vicario cofirmandus, et sacris inaugurandus auspiciis: veni, ad destinatum Tibi Altare Pontifex, ad Cathedram Doctor, ad Templum Episcopus, ad populum Pastor, ad Thronum Princeps. Ascende consecratum tot Sanctis Pontificibus Vavelum; et cujus Tutelaris Patroni Poloniae, STANISLAI Corpus, congregatae olim miraculosè custodiebant aquilae, Tuam illis adjunge Gentilitiam; ac sicut Aquila, provocans ad volandum pullos suos, et super eos volitans, alas Tuas expande; nec gaudia nostra memoris. Rumpe

pe sponsae Tuae taedia, Cathedrae desideria imple, Dioecesis expectationem quantocius corona, tandemque in seros annos renovetur, ut Aquilae, juventus Tua. Et, ut haec, pro Te, ad Superos vota, non mea tantum, sed totius Capituli Cracoviensis esse, Tibi palam sit, hujus unanimis Electionis, et enixae postulationis instrumentum, ut Tibi legam, permitte Praesul, et Pastor omnibus Optatissime.

Recitato postea Electionis diplomate, Princeps Episcopus utrisque legatis respondit, hunc in modum:

Satis mihi perspectum est, cùm per litteras, quas superioribus diebus acceperam à Venerabili Vestro Capitulo, de optima omnium Vestrum erga me voluntate, tùm de eadem inpraesentiarum confirmata per vosmetipsos, Viros mihi quidem gratissimos ac illustres; quorum unius, et characterem Sacerdotio eminentiorem, meoque aequalem, et clarum nunquam satis laudandi Praedecessoris mei nomen sanguinemque revereor; alterius, vetus qua semper fruebar amicitia, recentibusque probata argumentis, quanti mihi sit oportet, abunde intelligo. Ut vero utriusque vestrum aeque insigni genus, virtutes, eximias dotes, et merita magni facio, ita vos, ex inclyto Canonicorum Collegio delectos delegatosque, humanissime, atque ea omni, qua par est, ratione salutatos à me haberi volo. Per vos itaque, de unanimi omnium Vestrum voto, quo supremae Dei Optimi M. de me dispositioni, ac incomparabili Serenissimi Regis, Domini mei Clementissimi benevolentiae, vestra suffragia perlibenter conjunxistis, et meo Nomini deesse noluistis, maxima cum animi voluptate edoceor. Atque hoc est primum, quo, in me, gratum memoremque animum, semper erga omnes et singulos excitari, grave Pastoris onus alleviari, curas circa gregem Domini mihi dulces effici, mutuumque Patris ad Filios, atque Filiorum ad Patrem amorem foveri, majorem in modum sentio. Alterum, quod aequè partium mearum esse putem, est, ut pro gratulatione novae dignitatis, laudibusque amplissimis, quibus me cumulare

lare non dubitaſtis, mea vobis viciſſim offeram. ſtudia et officia, juſtasque referam gratias, et orem Divinam bonitatem, ut me, pro ſua gloria, honore et utilitate Eccleſiae, emolumento Patriae, et veſtris uſibus, una vobiſcum, ac integro Venerabili Capitulo, fortunare velit.

Epulum deinde fuit datum magnificum. Legati inſuper regiè donati.

XVI.

ZALUSCIUS quoque, Kievienſium ac Czerniechovienſium Praeſul, à venerabili Eccleſiae Cathedralis ſuae Capitulo, nobili legatione eſt honoratus. Fuit ea graviſſimis tribus viris mandata; uni, ANTONIO GORCZYNSCIO, Praepoſito Cathedrali Kiovienſi, ac Sede pontificia vacante, totius Epiſcopatus ſummo Adminiſtratori; alteri, CAROLO ORLOWSCIO, Cathedralis eiusdem Eccleſiae Decano; tertio, ANDREAE TOKARSCIO, tunc Canonico, iam renunciato Archidiacono Kiovienſi. Verùm ORLOWSCIUS, ipſo in itinere, ſubito ac vehementi morbo oppreſſus, vitam cum morte commutavit. Reliqui duo ſalvi atque incolumes huc advenêre. Et coram frequentiſſimo primariorum è Republica virorum conventu, quem Princeps etiam SOLTICUS, Cracovienſium Antiſtes, cum numeroſo ac ſplendido ſuo condecorabat comitatu, auditi fuêre. GORCZYNSCIUS, eruditione atque eloquentia

tia non minus, quam ſpecie canitieque pulcra ſuſpiciendus, poſt officia venerationemque, Epiſcopum ſuum his verbis eſt affatus:

Sic tandem altero, magni eiusdem ZALUSCIORUM nominis Epiſcopo, Capitulum Kiovienſe noſtrum gloriatur, Illuſtriſſime & Reverendiſſime Domine. Gloriatur, inquam, Te Praeſule, cuius virtutes, omnium fere gentium litteris, atque linguis celebrantur; cuius tot aurea exſtant proprii ingenii monumenta; cuique tam alta, a Maioribus ſuis, decora relicta, ut Tu Unus, totius Polonae Nobilitatis compendium, eſſe videaris. Domo proveniſti, ipſis Regni Poloniae initiis exortà, rerumque, in Eccleſia, et omni Republica, praeſertim Litteraria, geſtarum gloriâ, cum maximis et clariſſimis in Orbe, comparanda. Vix, apud nos, magnus aliquis eſt honor, quo Gens ZALUSCIANA non perfuncta? vix titulus illuſtris, quo non condecorata fuerit. Veſtrae ſunt Curules, ZALUSCII, veſtrae Purpurae, veſtrae Infulae. Veſtrae ſunt primariae, in hoc Regno, dignitates. Tu vero, Praeſul Illuſtriſſime, paternae laudis Magne Aemule, atque avitae pietatis Praeclare Imitator, cunctis Maioribus Tuis, longe maior atque felicior evade. Tuoque, et Capituli noſtri Kiovienſis, bonorumque omnium voto, diutius vive, Senatoriae dignitatis Haeres, maximum Poloniae luminare, lucidiſſimum Eccleſiae ſidus, ingens Fidei Orthodoxae propugnaculum, et dulce decus, praeſidiumque Muſarum! Vive diutiſſimè Eccleſiae, Regi, Senatui, ac Nobilitati. Vive maximè Kiovienſi iam Tuo Capitulo.

Haec ego dixi, et precatus ſum. Nunc, ipſis totius Kiovienſis Capituli votis, à Collega meo recitandis, aures benignas praebe, Paſtor Gratioſiſſime.

Politiſſimus ſubinde TOKARSCIUS, elata voce haec legit:

Actum

Actum ZYTOMIRIAE, in Capitulo Cathedrali Kiiovienſi Generali, Aſcenſionis Chriſti Domini, Die Lunae, vigeſima octava Menſis Maii, Anno Domini Milleſimo Septingenteſimo Quinquageſimo Nono. Praevio Miſſae Sacrificio, de Spiritu Sancto, et pulſu maioris campanae. Praeſidente Perilluſtri Reuerendiſſimo Domino, ANTONIO GORCZYNSKI, Praepoſito Cathedrali Kiiovienſi, et ſede vacante, Epiſcopatus Kiiovienſis et Czerniechovienſis Generali Adminiſtratore. Praeſentibus Perilluſtribus Reverendis Dominis, MICHAELE BIERZYNSKI, Scholaſtico, ANDREA TOKARSKI, IOSEPHO RABCZEWSKI, CAIETANO GLOGOWSKI, MARTINO ROSTKOWSKI, Praelatis, et Canonicis Cathedralibus Kiiovienſibus.

Praeveniendo gloriam, honorem, et ſolatia noſtra, ſeu potius circa Nominationem Tui, Illuſtriſſime, Excellentiſſime, et Reverendiſſime Domine, ad Epiſcopatum Kiiovienſem et Czerniechovienſem, fama publica accenſi, capitulariter congregati, ad Te, ceu ad Metam, et ſcopum omnis felicitatis noſtrae, ante tempus, quo Tua nos dignaberis ſatiare Gratia, et Praeſentia, per Delegatos noſtros, Perilluſtres Reverendiſſimos, ANTONIUM GORCZYNSKI, Praepoſitum, et Adminiſtratorem Generalem, ſede vacante, Epiſcopatus Kiiovienſis et Czerniechovienſis, CAROLUM ORLOWSKI Decanum, et ANDREAM TOKARSKI Canonicum, Cathedrales Kiiovienſes; cum ea, qua par eſt, reverentia deſideratiſſimè excurrimus. Immortales, et iuſtiſſimas, Sereniſſimo Regi Poloniarum, AUGUSTO III, Domino Noſtro Clementiſſimo, reddimus gratias; qui multorum ſaeculorum expectationem, in Te ponderando, multorum Regnorum aeſtimationem perſcrutando, magnitudinem Virtutum, et praeſtantiſſimarum Tuarum Dotum conſiderando; Te, nobis, compendium digniſſimarum qualitatum, in Paſtorem, inſpirante Dei gratia, delegit, ac deſignavit. Gratulamur ſummopere Votis noſtris, quae tali fruuntur gaudio, quale deſiderabant: Virtutis nobiliſſimae, ac Nominis clariſſimi Haeredem, ad maximas Inſulas natum, obtinendo. Quapropter enixe

pre-

precamur, ut ſincera, et concordi animo facta, ſuffragia noſtra, quae Tibi, in Electione Pontificali, deferimus, grata Benevolentia ſuſcipias, antequam ad maiora, quae Te expectant, progredieris Honorum culmina. Aſcendas tantiſper, in hunc Gradum eminentiſſimarum dignitatum, Noſtrique Paſtorem, Patremque geras, cui, ut Filii, amorem, reverentiam, et cultum debitum profitemur. Quod ſi Te, ah iniuria Noſtra! altior Superûm diſpoſitio, nobis diu regnare non permittet, ſupremis Infulis, etiam ad ſolatium noſtrum, diutiſſimè imperes, exoptamus.

Ex Actis Capitularibus Cathedralibus Kiiovienſibus extractum, et ſigillo Eiusdem Venerabilis Capituli communitum.

Antonius Gorczynſki, *Praepoſitus Cathedralis, et ſede vacante, Epiſcopatus Kiiovienſis Generalis Adminiſtrator, Praeſidens Capituli* mpp. (L. S.)

Abſoluta autem lectione, Epiſcopus ſic reſpondit:

Nos quidem, Fratres Cariſſimi, *iam à teneris, Eccleſiae Kiovienſis venerabile nomen, cultu ingenti ſumus proſecuti. Cum enim, ad gremium* ANDREAE CHRYSOSTOMI ZALUSCII, *patrui noſtri, elegantioribus litteris, ſacrisque diſciplinis imbueremur, permulta, eaque admodum iucunda, ex ore ipſius, de commemorabili huius ſanctae Eccleſiae origine, variaque commutatione, deque inſigni Cleri eius, totiusque Populi pietate, percepimus. Quae nulla provectioris aetatis moleſtia, ex animo noſtro potuit delere. Nunc autem, mira profectò Dei Ter Optimi et Maximi contigit providentia, eximiaque* AUGUSTI III, *Regis Sapientiſſimi ac Religioſiſſimi bonitate, ut eidem Epiſcopatui, quem ille patruus noſter, non ſine aliquo civium applauſu adminiſtrabat, praeter opinionem noſtram praeficiamur. Habuit ſemper Kiovienſis Cathedra praeclaros Antiſtites, qui Eccleſiam ſibi commiſſam diligentia ſumma rexerunt, et univerſae Reipublicae Polonae incrementum, omni animi contentione promoverunt. Quos*

inter, tam domus suae claritudine, quam virtutum suarum splendore, plurimùm eminuit Celsissimus CAIETANUS IGNATIUS SOLTYK, *iam ad sublimem Cracoviae Pontificis, Severiaeque Ducis, locum merito evectus. Cuius admirabilem in tuenda episcopali dignitate prudentiam, assiduamque in servanda disciplina ecclesiastica vigilantiam, et singulare plane in propaganda Fide Orthodoxa studium, tot illustria in Kioviensi Dioecesi monumenta abunde testantur. Huius Maximi Antecessoris nostri vestigia sectari, hac turbida tempestate, res gravis omnino, atque ardua erit. Dei tamen impulsu, auxilioque, periculum nullum non sumus obituri: laeto animo sperantes*, Venerabile Capitulum Vestrum, *et piissimis precibus, et salubeerrimis consiliis suis infirmitatem nostram esse adiuturum. Est Collegium Vestrum, hac praesertim aetate, virorum tàm nobilium, quàm etiam doctorum laude, conspicuum. Cuius rei peregregia documenta Vos dedistis*, Praelati *nobis* Exoptatissimi: *quorum alter, in gerendis gravissimis, cùm Praesulum, tùm universae Dioeceseos negotiis, gloriose consenuit; alter in vindicandis Capituli iuribus integritatem suam, prudentiamqne maximè probavit. Te igitur, Optime senex, in cuius fideli sinu, graviores Pastoralis solicitudinis nostrae curas deposituri sumus, tenerrimo amplexu excipio. Teque, huius Nestoris perdigne Comes, pari amore prosequor. Reliquos omnes Fratres Vestros paterno animo complector. Religioseque vobis promitto, me, ad Vestra iura, commoda, ornamenta, non tantum conservanda, sed etiam amplificanda, curam omnem esse adhibiturum: omnique opera effecturum, ut me* ANDREAE *illius* CHRYSOSTOMI ZALUSCII, *cuius nomen apud Vos tam sanctum est, haud indignum nepotem cognoscatis.*

XVII.

Principem, in Regiae Ecclesiae Collegiatae Varsaviensis Capitulo, locum auctoritatemque tenet Wollowicius, Luceoriensium egregius sanctusque Praesul. Ei proximus

mus SZEMBECIUS, Regiorum Poloniae, Saxoniaeque Principum, ALBERTI atque CLEMENTIS Cancellarius, optimarum omnium artium cultu, ſuavitate morum, peritia linguarum, prudentia quoque ac uſu rerum conſpicuus. Hunc excipit, lucidum Eccleſiae Orthodoxae ſidus, praecipuumque litteratae Poloniae decus, ZALUSCIUS, Kioviae ac Czerniechoviae Antiſtes. Cui conjungitur OSTROWSCIUS, Livonienſium & Piltinenſium Epiſcopus, maxima animi atque ingenii virtute praeditus. Subſequuntur deinde, SZYMANOWSCIUS, et SLUZEWSCIUS, pari humanitate ac gravitate praeſtantes: WIERZBOWSCIUS, et CIECISZEWSCIUS, et WLOSZKIEWICIUS, pietatis ſtudio mihi cogniti: VINCENTIUS, humana omni ſapientia, doctrina, litterisque excultus: TACZANOWSCIUS, leniſſimus et natura, et conſuetudine, et diſciplina: ROKITNICIUS, vir admodum prudens, gravis, et integer: IGNATIUS MINASOWICIUS, priſcae virtutis ac ſanctimoniae exemplum: CRENIUS perdoctus, iuſtique ac recti tenaciſſimus: TURSCIUS, vir elegantioris ingenii et iudicii, comtaeque facundiae, multae etiam eruditionis, ac varii in Republica uſus: FRANCISCUS SIERAKOWSCIUS, notus mihi ſummae modeſtiae atque innocentiae laude: CAIETANUS SOLTICUS, magni illius Principis,

Cracoviae Praeſulis nepos, indole praeclara iuvenis, et ingenio ſupra aetatem acri, admirabilique virtutum omnium, ac liberalium diſciplinarum cupidine: SIEMINSCIUS, adoleſcens doctus ac politus: ANDREAS denique MLODZIEIOWSCIUS, vir ſagaciſſimus, peritiſſimusque rerum patriarum omnium maximarum.

XVIII.

OSTROWSCIUS, Livoniae Praeſul, ad omnia ſumma natus, Vladislavienſis quoque Epiſcopatus Coadiutor, cum ſucceſſionis iure, eſt factus. PODOSCIUS, magnus Regni Referendarius, Cancellarii ſimul munere, apud XAVERIVM, Regium Poloniae, ac Saxoniae Principem, eiusque fratrem, CAROLUM, Curoniae atque Semigalliae Ducem, adhuc fungitur. Idem ille opimam, praeclaramque Miechovienſium Canonicorum Regularium Praepoſituram, à Principe SOLTICO, Cracoviae Epiſcopo dimiſſam, facile impetravit. CZERNY, Canonicus ille Cathedralis Cracovienſis, vir acutiſſimi ingenii, atque acerrimi iudicii, plurimisque et graviſſimis artibus, atque virtutibus inſtructus et ornatus, idemque in conſiliis rerum maximarum praeclariſſime verſatus, à magno eo Principe, atque Antiſtite Cracovienſi, cauſarum in Curia ſua Auditor, ac

Iudex

Iudex ſummus eſt renunciatus. STADNICIUS ille, qui Conſtantinopoli, ſexennio continuo, curandis Reipublicae Polonae negotiis, magnum ſane ſtudium, ac perutilem operam patriae ſuae navavit, inito nunc ſacerdotio, à Principe, Cracoviae Praeſule, perbenignè ſtatim Cathedralis ſuae Eccleſiae Canonicis eſt adſcriptus, atque ab iis, Principis Eiusdem hortatu, Iudex ad cognoſcendas, in Supremo Regni Tribunali, eccleſiaſticorum cauſas, delectus.

XIX.

KOMOROWSCIO, caeleſti ſede recepto, in Gneſnenſem Archiepiſcopatum, totiusque Regni Poloniae Primatum, ingenti omnium conſenſu, atque applauſu ſucceſſit, mitiſſimus ille, publicaeque quietis cupidiſſimus LUBIENSCIUS, Archipraeſul antea Leopolienſis. Immanem Catholicae Eccleſiae iacturam attulit mors IOSEPHI EUSTACHII SZEMBECII, Plocenſis Epiſcopi, quo nihil potuit eſſe, neque gravius, neque ſanctius, neque doctius. In cuius locum, iam ſuffectus eſt HIERONYMUS SZEPTYCIUS, pietate in Deum, candoreque animi, nulli ſecundus. Camenecenſis infula data eſt KRASINSCIO, magni animi, doctiſſimique ingenii Praeſuli. Maioris Regni Secretarii munus, KIERSCIO, Suffraga-

neo ac Praepoſito Cathedrali Poſnanienſi, eximia eruditione atque religione viro, tributum. Wangrowiecenſis Abbatia, exeunte ſuperiore anno, collata eſt RZEWUSCIO, Leopolienſis Eccleſiae Metropolitanae Cancellario, liberali omni doctrina imbuto, plenoque humanitate.

XX.

Presbyterorum Miſſionis Saecularium congregationi Polonae, perpetuò praeeſt SLIWICIUS, vir excellenti animo atque ingenio, peracri iudicio, et varia, ac recondita doctrina inſtructus, et ad inſtaurandam, atque propagandam ſacrorum diſciplinam, quaſi caelo demiſſus. Scholarum Piarum provinciam Polonam nunc moderatur ALEXIUS OZGA, vir doctrinæ elegantia, morumque dulcedine, ac ſuavitate commendatiſſimus. Praepoſitus provincialis Societatis Ieſu, in Polonia Maiore, eſt KOZMINSCIUS, ornatus uberrimis artibus, atque virtutibus. Munere eodem, in Polonia Minore, fungitur DAMBROWSCIUS, vir religione, vitaeque innocentia ſingulari. Provinciam Maſoviticam, primus omnium, regit KORYCIUS, vir, et ingenio, et prudentia acutiſſimus, omnique eruditionis genere perfectiſſimus. KIELPSCIUS, eloquentiae ac ſapientiae laude celebris, Varſavienſi magno Collegio, ac Domui Profeſſae, eſt praefectus.

IDZEL,

Idzel, vir aequè pius ac doctus, Carolo, Regio Poloniae, ac Saxoniae Principi, Curoniaeque Duci, conſcientiae eius moderator additus.

XXI.

Narolscius, graviſſimus Societatis Ieſu Presbyter, ac magni nominis, in urbe Leopolienſi, Eccleſiaſtes, De Suprema Romani Pontificis Auctoritate, Nec non Polonorum In Avita Religione Conſtantia, Adverſus Titelii Epiſtolam, peculiare opus in vulgus edidit, quod ad omnes univerſè Haereſes, ſive exterminandas, ſive cùm aliorum, tùm huius praeſertim Regni aditu prohibendas, inſervire poſſit. Eadem in urbe, ſumptu Principis Lubienscii, Archipraeſulis tum Leopolienſis, iam Gneſnenſis, Archiepiſcopi, totiusque Poloniae Primatis, denuò excuſa, Praxis Epiſcopalis, Pauli Piasecii, Epiſcopi Chelmenſis. Cui nunc ſubiunctum eſt, Benedicti Papae XIV, Bullarium, quo Epiſtolae, et Conſtitutiones, pro Regno Poloniae, tùm et aliae ſelectiores, pro Univerſa Eccleſia editae, continentur. Chodykiewicius, Sacerdos familiae Dominicanae, noſtra aetate doctiſſimus, in Leopolienſi, hoc eſt, celeberrimo provinciae totius Roxolanae Cœnobio, primariam S. Theologiae cathedram meritò obtinuit. Publicavit ille iterum, Vitam S. Clementis, Maximi Pontificis Atque Martyris, ſtylo iam uberiore expoſitam, adauctamque accurato recenſu ſan-

ctiſſimorum, ac clariſſimorum eorum hominum, qui Clementis nomine inſigniti fuêre. PUTEANO, Dominicanae quoque diſciplinae alumno, in Cœnobio Varſavienſi, S. Theologiae docendae munus eſt datum. Praeclaro, ac perdocto huic viro, Iudaismum Convictum, ſeu Demonſtrationem Evidentiſſimam, Legem Veterem ceſſaſſe, promiſſum Meſſiam adveniſſe, Eumque eſſe Ieſum Chriſtum, invictis argumentis, è Vaticiniis antiqui Teſtamenti, Deductam, atque ante hos duos annos publicè editam, debemus.

XXII.

GRABOWSCIUS, praeſtantiſſima animi atque ingenii indole juvenis, à magno patruo ſuo, Varmiae Principe atque Antiſtite, ſacris initiatus, Bononiam, veterrimam eam doctrinarum ſedem, adibit. Huius itineris dux ei addetur, ANTONIUS MARIA BONANNI, Presbyter Theatinus, elegantiſſimis ſtudiis, atque honeſtiſſimis moribus praeditus. LAURENTIUS Carmelita, iſte litteratiſſimus Apoſtolici Nuncii Theologus, à ZALUSCIO, Kioviae Epiſcopo, ingenii ac ſtudiorum, hacce noſtra aetate eminentiſſimo, mirandum in modum contendit, ut in publicae Bibliothecae ſuae aedibus, à viris eccleſiaſticis, in hac urbe doctiſſimis, menſibus ſaltem ſingulis, academicos cœtus fieri permittat, in quibus ſelecta ac praecipua, è veteris Eccleſiae hiſtoria atque ritibus, argumenta pertractentur. Praeſulis illius auſpicio conſilioque, IOSEPHUS MINASOWICIUS, digniſſimus IGNATII nepos, *M. Valerii Martialis Spectaculorum Librum*, Polonico novo, eoque multò venuſtiore cultu exornatum,

tum, in publicum protulit. FRIESIUS, vir doctus, ac Polonae omnis antiquitatis, veterumque Scriptorum nostratum in primis peritus, *Stanislai Socolovii Peregrinum*, *Sive Laesae Virtutis Querelam*, ex Manuscripto Bibliothecae ZALUSCIANAE, in hanc communem edidit lucem, praemissa auctoris vita, operumque eius notitia.

XXIII.

LEO ille RAUCH, sanctissimus simul, ac sapientissimus è Societate Iesu Presbyter, religiosissimi Regis nostri conscientiam pie aequè, ac prudenter moderari, ab optimo quoque existimatur. Gratissimus Primoribus Regni, atque etiam Nobilibus. Universo autem Ordini Sacro maximè acceptus. STANISLAUS SOLTICUS, magni Cracoviae Principis atque Praesulis frater patruelis, vir adhuc admodum adolescens, ingentis tamen animi, ac maximi ingenii, spectataeque et prudentiae, et virtutis, nobilissimae illius Residentiae Varsaviensis, Provinciae Poloniae Minoris insertae, Superior est factus. MALECIUS, vir cultissimis moribus, et multiplici eruditione, suavique, ac blandè in animos influente facundia, in primariis huius urbis Ecclesiis, persaepe ad populum sermonem habet. LESNIEWSCIUS, in illustri Collegio Ostrogiensi, nobiliores iuvenes rhetoricen cum summa laude docet. Iure ei tribuitur, tersa atque elegans, *De Principe In Regno Poloniae Pontificatu*, *In Celsissimum Principem* CAIETANUM SOLTYK, *Cracoviensem*, *Nec Non Totius Minoris Poloniae*, *Sacrorum Antistitem*, *Ducem Ac Dominum Severiae*, *Pro Magnis In Publicum Promeritis Collatum*, *Gratulatio*, universae Provinciae Minoris Poloniae nomine, emissa.

XXIV.

Rex WESSELIUM, magnis ingenii, corporisque dotibus praeditum, Lanciciae Palatinum sua sponte creavit. Mscislaviensis Palatinatus, ante duos fermè annos, datus est CONSTANTINO PLATER, docto sane viro, nec historiarum minùs, quàm legum ac consuetudinem patriarum perito, miraque, in agendis publicis negotiis, diligentia ac fide. Cui statim, in Polocensem Castellaniam, successit ADAMUS BRZOSTOWSCIUS, vir animo ac forma praecellens. DOGIEL insignem omninò famam *Codice* suo *Diplomatico* meret. Primus modò tomus, ad nos perlatus. Qui, *Foedera*, *Conventiones*, *Litteras*, *Et Cuiusque Generis Acta Publica*, *Inter Regnum Poloniae*, *Et Bohemiam*, *Hungariam*, *Austriam*, *Daniam*, *Bavariam*, *Marchiam Brandeburgensem*, *Rempublicam Venetam*, *Saxoniam*, *Galliam*, *Ducatum Brunsvicensem*, *Hollandiam Atque Transylvaniam*, comprehendit. Promovet maximè hoc immortale opus Principis CZARTORYSCII, magni Lituaniae Cancellarii, auctoritas. DEMBOWSCIUS, Vladislaviae Praesul, et ZALUSCIUS, Kioviae Antistes, in communicandis, cum Editore, gravissimis certissimisque Patriae monumentis, admirabili atque incredibili quadam voluptate certant.

XXV.

Iam SIERAKOWSCIUS, Leopoliensium Archiepiscopus, ritu solemni est inauguratus. WODZICIUS, Procancellarius Regni, Praesul omnium gravissimus atque integerrimus, Premisliae infulam invitus, ac penè coactus acceptavit. MLODZIEIOWSCIUS, maximi illius ZALUSCII, Cracoviae quondam Antistitis, Severiaeque Ducis Achates, eundem honoris ac

ſidei locum, apud Principem LUBIENSCIUM, hodiernum Gneſnenſem Archipraeſulem, Regnique Poloniae Primatem, obtinuit. GEORGIUS *de Exlow* HYLZEN, doctus ille, ac ſanctus Smolenſcenſium Epiſcopus, AUGUSTI III, et CLEMENTIS XIII, Maximi Pontificis conceſſione, GABRIELEM WODZINSCIUM, Vilnenſis Eccleſiae Cathedralis Canonicum, doctrinae quoque, ac prudentiae, pietatisque laude clariſſimum, Coadjutorem atque ſucceſſorem ſibi aſſumpſit. WIELOGLOWSCIUS, Cathedralis Scholaſticus Cracovienſis, gravis ac ſapiens vir, Premislienſium Suffraganeus eſt creatus. DOMINICUS KIELCZEWSCIUS, Cracovienſis Cathedralis Canonicus, eccleſiaſticis diſciplinis eruditiſſimus, Chelmenſis Suffraganei honorem aſſecutus.

XXVI.

BIELINSCIUS, magnus Poloniae Mareſchalcus, totius Reipublicae ſolatio, feliciſſimè ſanitati eſt reſtitutus. EUSTACHIUS POTOCIUS, vir primae nobilitatis, magnitudineque animi, et conſtantia praeſtans, Praefecturam rei tormentariae, in Lituania, adeptus. MLODZIEIOWSCIUS, ille Metropolitanus Gneſnenſis, atque Cathedralis Cracovienſis Canonicus, ſpectatae iam abundè integritatis, ac ſapientiae vir, in Curia Primatiali, cauſarum Auditoris ac ſummi Iudicis munere, egregie fungitur. Depoſitum, ab eo, Varſavienſem Canonicatum accepit WYSZYNSCIUS, prudentia ac fide, optimo cuique, maximè probatus. MELINE meus, Livonienſis Eccleſiae Cathedralis eſt Cancellarius, Inſignisque Collegiatae Lovicenſis Canonicus, vir ſummae virtutis, liberalique omni doctrina politiſſimus, ac nobilium fere omnium linguarum gnariſſimus.

rissimus. SLOMINSCIUS, scientia iuris, ac patriarum legum peritia cumulatè instructus, plenusque ingenii atque consilii, Minoris Regni Tabularii praefecturam, iam per quinquennium, aut etiam supra gerit. ALOY, sagacis expeditique vir ingenii, hoc anno ineunte, à Regio Poloniae Principe, CAROLO, Curonum Duce, Consiliarius ac residens, apud Aulam Regiam Polonam, Minister est constitutus. GIULIANI, Regius apud Fulgidam Portam Ottomanicam Interpres, doctissimus sane elegantium hominum, doctorumque elegantissimus, à Rege donatus Marchionis honore.

XXVII.

BAIERUS, Praesul persapiens ac doctus, comis item atque beneficus, iustitiaeque tenax custos, Culmensium atque Pomesaniensium Pontificatum, summa bonorum omnium gratulatione, suscepit. Hoc etiam anno, magno Regni huius Thesauri Tribunali, optimi ipsius, maximique Regis nomine, praesedit: futuroque praesidebit. GRANOWSCIUS, clarissimi huius nominis praefulgens ornamentum, in SWIDZINSCII, soceri sui locum, Ravensis Palatinus est suffectus. Castellania Czerscensis concredita SUFFCZYNSCIO, viro non praeclara tantum animi indole, eximiaque oris atque corporis dignitate, sed singulari quoque dicendi facultate. multaque legum, ac rerum omnium patriarum scientia, summaque in tractandis negotiis dexteritate, commendato. Suprema Regii, apud Lituanos, cubiculi Praefectura, STANISLAO RADIVILIO, illi magno Principi, ac rebus omnibus excellenti, delata. Incisoris ibi munus, MICHAELI Comiti SAPIEHAE, excelsi animi atque ingenii adolescenti, demandatum.

XXVIII.

IOSEPHUS ZALUSCIUS, electus Kioviensis, et Czerniechoviensis Episcopus, ipso eo die, qui Divo CAROLO Cardinali BORROMAEO, sanctissimo ac doctissimo Mediolanensis Ecclesiae Archipraesuli, sacer habetur, in publico Regio Oratorio, Rege coram atque Regni Proceribus, à magno antecessore suo, Principe SOLTICO, Cracoviensi nunc Antistite, splendidissima pompa est consecratus, atque insignibus pontificiis decoratus. Adiumento, Praesuli Consecratori, fuêre MARTINUS ZALUSCIUS, Suffrageneus Plocensis, germanus IOSEPHI frater, et ANTONIUS SEBASTIANUS DEMBOWSCIUS, Vladislaviensium Episcopus, maximis affinitatis vinculis, utrique coniunctus. Consecrato Episcopo, offerenda Consecratori duo intortitia accênsa, à WESSELIO, Lanciciae Palatino, et MALACHOWSCIO, magno Poloniae Cancellario, subministrabantur. Panes suggerebantur, à TWARDOWSCIO, Castellano Mederecensi, et Principe LUBOMIRSCIO, Regni Ensifero. Vinum, à MOSZYNSCIO, Wanwalnicensi Praefecto, & ZALUSCIO, Groieciae Gubernatore, porrectum est. Andreioviensem Abbatiam, nobilem valde ac praedivitem, commendatione Principis Cracoviae Antistitis, obtinuit ADAMUS PRZEREMBSCIUS, Canonicus Cathedralis Vladislaviensis, liberali indole, probatisque moribus adolescens. STANISLAUS POTKANSCIUS, Plocensis Ecclesiae Cathedralis Scholasticus, priscae gravitatis innocentiaeque vir, à MARTINO ZALUSCIO, Ecclesiae eiusdem Suffraganeo, atque Decano, Sulejoviensis Abbatiae Coadiutor adscitus. Hicce STANISLAUS, germanus frater est, FRANCISCI illius POTKANSCII, Suffraganei et Canonici, Generalis etiam Vicarii,

Vicarii, atque Officialis Cracoviensis, qui propter insignem vitae modestiam, doctrinam, atque prudentiam, caeterasque dignas orthodoxo Praesule dotes, à Principe Cracoviensium Episcopo magni habetur.

XXIX.

GORZENSCIUS, Cancellarius Cathedralis Ecclesiae Cracoviensis, et Praepositus Collegiatae Pilicensis, acutioris vir ingenii, iudiciique paris, Cracoviensium Antistitum gesta, ad Principem SOLTICUM, hodiernum Episcopum, persequetur. CLEMENS HERKA, Insignis Ecclesiae Sanctorum Omnium Collegiatae Cancellarius, Iurisque pontificii & civilis, in Cracoviensi Universitate, Professor publicus, *Quaestionem, De Fama,* doctissime et copiosissime tractatam, illi Principi, hodierno Praesuli, dedicavit. Opusculum, singulari gratiae benignitatisque indicio, acceptum est. Auctor, surrogatus Curiae Episcopalis Iudex, atque Consiliarius intimus, creatus. CASIMIRUS STEMPLOWSCIUS Insignis Ecclesiae S. FLORIANI Collegiate Canonicus, atque ordinarius S. Theologiae Professor, divinis litteris egregie doctus, Seminarii Academici SALUSCIANI praefecturam gerit perpetuò. Edidit nunc *Pias Meditationes* suas, initiandis clericis accommodatas. ZOLENDZIOWSCIUS, Canonicus Ecclesiae S. ANNAE Collegiatae, et Praepositus Olcusiensis, idemque Philosophiae moralis Professor publicus, homo disertus simul, et eruditus, Romae causam agit, de Divo IOANNE CANTIO, praecipuo Cracoviensis Academiae lumine, totiusque Regni Poloniae custode tutelari, consueto S. Sedes Apostolicae more, in Sanctorum numerum referendo.

XXX.

XXX.

Iucundiſſimi, in Germania, absque auctoris nomine, prodière *Memoires Sur Le Gouvernement De La Pologne.* Quos ego, STEINHÆUSERO, Regio Conſiliario, ac primario redituum Regiorum Collegii aſſeſſori, prudenti ſane viro, atque gravi, Reique Publicae Polonae maximè gnaro, omninò attribuo. Namque eum, in contexendo iſtoc opuſculo, perſaepe deprehendi. Idque, ipſius manu exaratum, oculis meis ter et quater perluſtravi. DUNCZEWSCII, probiſſimi, et domeſticarum antiquitatum peritiſſimi viri, *De Gentibus, Et Familiis Polonorum, Nobilitate Sua, Et Factorum Gloria Clariſſimis*, opus vernaculo ſermone conſcriptum, Cracoviae, in illo typographeo, quod à B. IOANNE CANTIO cognomen habet, folii magnitudine eſt excuſum. Duo in volumina diſtinguitur. ZAMOISCIORUM atque ZALUSCIORUM, OBORSCIORUM quoque, ac FIRLEIORUM gentes, et accuratius, et uberius, quam reliquae, enumerantur. CHMIELOWSCIUS, *Novarum Athenarum, ſive Academiae Scientiarum omnium*. quartum publicavit volumen, compendiaria exhibens totius terrarum orbis deſcriptionem. In qua ubique uſus eſt, Principis LUBIENSCII, hodierni Poloniae Primatis, *Coſmographia*, alibi à nobis dilaudata.

XXXI.

NARUSSEWICIUS, clericus Societatis Ieſu, doctrinae et gravitatis laude conſpicuus, publica auctoritate, poëticen in Academia Vilnenſi tradit. Huius cura atque diligentia, REVERENDI PATRIS, MATHIÆ CASIMIRI SARBIEWSKI, E SOCIETATE IESV, POEMATA, *Ex Vetuſtis*

tustis Manuscriptis, Et Variis Codicillis, Olim Ab Auctore Dissimulato Nomine Editis, Deprompta, Et In Unum Collecta, in vulgus exierunt. KSIENZKIEWICIUS, moribus atque litteris ornatissimus, in Pultoviensi Collegio, oratoriae artis explicat praecepta. Is, in ZALUSCII, Kioviae Antistitis, primum sacrum pontificio ritu facientis, honorem, Provinciae totius Masoviticae nomine, haud ignobile edidit carmen. PYRRHYS à VARILLAEO, Eques Gallus, prae est SANGUSZKONUM, Principum iuvenum, institutioni.. Vir est limati ac politi iudicii, varia repletus eruditione, gnarusque rerum omnium polonicarum. Documento potest esse illius *Compendium Politicum, Seu Brevis Dissertatio, De Variis Poloni Imperii Vicibus. In qua Reipublicae, sive Libertatis, nec non in Comitiis Vetandi Iuris Origo, Progressus, et Status praesens, nova methodo inquiruntur, et ad calculum usque describuntur.*

XXXII.

ZALUSCIUS, traditum divinitus sibi Kioviensem Episcopatum, feliciter est ingressus. Incredibili favore omnium hominum, aetatum, ordinum exceptus. Prisco pontificum more, in munus suum, incumbit. Namque ipse, summa cum gravitate maiestateque, ex suggesto ad populum loquitur. Ipse sacrosanctum administrat Eucharistiae sacramentum. Ipse id publicae defert ad aegrotos. Ipse quoque demortuorum pauperum corpora sepelit honorifice. Solemni pompa veneratus est *Divinam Virginem Matrem* Berdiczoviensem. Ubi Patres Carmelitae, docti ac sancti viri, omne humanitatis atque pietatis genus, luculentissime ei testatum fecêre. Peracta, ingenti Cleri celebritate, synodô, pontificiis condecoratus insignibus, GORCZYNSCIUM Kioviae Decanum, BIERZYNSCI-

UM

um Praepositum, Rosciszewscium Scholasticum, Rabczewscium Czerniechoviae Archidiaconum, Iosephum autem Kochanowscium, et Zbrozecium, et Janocium, Kiovienses Canonicos, cunctos atque omnes Cathedrales instituit. Gorczynscium praeterea, generalem Vicarium, atque Officialem suum, renunciavit. Kioviam, celeberrimam eam Praedecessorum suorum sedem, animi causa accessit. Spectandis Basilicis, Aulis Academicis, Pieczariensibus Cryptis, aliisque memorabilibus, totos dies septem impendit. Tantis, à Graeco Metropolita, Gubernatore urbis, eiusque Magistratu, Coetu quoque Academico, et maiorum Coenobiorum Abbatibus, acceptus cultusque honoribus, quantis, et celebratissimus Poloniae Praesul, et litterarum in Patria sua dux atque princeps, potuit dignus existimari.

XXXIII.

Dives rutenicus Vlodimiriae Episcopatus, ante annos tres, datus est Philippo Feliciano Wolodkiewicio, Roxolanae Metropoliae adiutori, gravi et erudito Praesuli. Cui Maximilianus Ryllo, Coenobii Basiliani Chelmensis quondam Superior, doctrina atque probitate commendatissimus, in pontificiam Cathedram eiusdem urbis successit. Sortitus est Smolensciae Archiepiscopatum Caesarius Stebnowscius, ille prudentissimus ac litteratissimus *S.* Onuphrii Abbas. Leo Szeptycius, Rutenus Leopoliensium Antistes, Cathedralem Ecclesiam suam, magnifico sumptu renovat atque amplificat. Clericos quatuor, in Vlodimiriensi Gymnasio, alit. Binos in illustri Graecorum, in Urbe Romana, Collegio sustentat.

XXXIV.

Mniszechius, curiae Regni Mareſchalcus, et generalis Poloniae Maioris Praefectus, ſupremum in gratia regia locum merito obtinens, Krzyczevienſi auctus eſt Praefectura, Lituaniae totius opulentiſſima. Creatus huius Magni Ducatus Vexillifer, Stanislaus Rzewuscius, primogenitus Venceslai, Palatini Podoliae, minorisque Regni copiarum Ducis filius, belli atque pacis artibus inſtructiſſimus. Ornatus Liuani Subdapiferi dignitate, Ignatius Pacius, tàm animi virtute, quàm corporis ſpecie eminens. Victor, ille Canonicus Varſavienſis honorarius, ingenii ſummi ac ſapientiae vir, erudiendae Regii atque Electoralis Principis numeroſae proli eſt praepoſitus. Daniel Kraszewscius, doctiſſimus ac religioſiſſimus Vitoviae Abbas, emiſſo tertio, De Vitis Sanctorum Praemonſtratenſium, volumine, ad caelites eos exceſſit.

XXXV.

Sbanscius, Varmiae Praeſul, claro ſplendidoque apud Polonos genere, natus eſt. Parentes eius Calvini ſectae admodum dediti fuère. Ipſe adoleſcentulus Lublini, à Societatis Jeſu presbyteris, cum litterarum artiumque cultu, Romanos Dei colendi ritus, percepit. Sumta deinde ſacerdotali toga, non ſolum Archidiaconus Gneſnenſis, verum et Cuſtos Sandomirienſis, et Decanus Lovicienſis, eſt renunciatus. Poſtea Varſavienſibus Canonicis adſcriptus. Ac ſummis, quae Petricoviae et Lublini habentur, Iudiciis praefectus eſt. A Casimiro Floriano Principe Czartoryscio, deſignato Gneſnenſium Archipraeſule, Regnique Poloniae Primate, Romam, petendi pallii cauſa, miſſus. Unde reverſus, Miechoviae Praepoſiti Generalis locum occu-

occupavit. A IOANNE tertio Rege, Premisliae Antistes, ac perpetuus Abbatiae Suleioviensis Administrator, creatus. Etiam MARIAE CASIMIRAE Reginae Cancellarius factus. Tum vero amplissimae, à Rege ac Regni Ordinibus, ad Summum Pontificem, ad Romanum Imperatorem, ad Venetam Rempublicam, legationes ei mandatae. Quibus praeclare obitis, ad Varmiae Pontificatum traductus est. Eum paullo cis nonum annum tenuit. Exeunte mense Maio, anni à C. N. MDCXCVII, ab hominibus recessit. Sanctissime vixit. Cupidissimus studiorum, doctorumque hominum amantissimus fuit. Atque eos in primis liberaliter habuit, qui repudiata, aut Luteri, aut Calvini disciplina, ad avitum sacrorum morem redière. Multam et splendidam librorum supellectilem comparavit, eamque Varmiensi Ecclesiae Cathedrali testamento legavit. Nummos quoque veteres studio maximo conquisivit. Quorum index, propria eius manu conscriptus, Varsaviae in publica ZALUSCIANA Bibliotheca servatur. Cum CONSTANTINUS BRZOSTOWSKI, Vilnensis Episcopus, CASIMIRUM SAPIEHAM, tractus illius Palatinum, summumque copiarum Lituanicarum Ducem, ob collocatos in bonis Episcopatus sui milites, aqua et igni interdixisset; eaque res, in celeberrimo Poloniae conventu, ab Senatu, et ab Equestri Ordine, admodum vehementi ageretur animorum contentione; SBANSCIUS rogatus sententiam, Episcopi patrocinium suscepit, gravemque, pro Ecclesiastici Ordinis Immunitate, orationem habuit. Eam Polono, quo recitavit, sermone seorsim in vulgus emisit MDCXCV, fol. Latine versam, Epistolarum suarum Historico-Familiarum Tomo I, p. 1471--1488, inseruit, qui, in demortui locum, Varmiae Episcopus suffectus est, ANDREAS CHRYSOSTOMUS ZALUSCIUS. Idem etiam praeclariora SBAN-

scii gesta passim notavit. Plura tamen, de eo, leges in Gotfridi Lengnichii, Geschichte der Preussischen Lande Polnischen Antheils, unter der Regierung der Könige Michaëls, und Iohann des dritten, p. 268. et 295, sq. inque eiusdem, Geschichte der Lande Preussen Polnischen Antheils, unter dem Könige August dem zweyten, p. 3. 13. 14. 19. 20. 21. 23. et 24, sq. Quibus adjungenda, quae Adamus Naramowski, in Facie Rerum Sarmaticarum, Part. II. p. 465, sq. et 521, sq. atque Gaspar Niesiecki, in opere vernaculo, Korona Polska inscripto, Vol. IV. p. 710, de eo, memoriae tradiderunt.

XXXVI.

SBANSCIO Praesule, viguit Stanislaus Buzenski Polonus, Cathedralis Ecclesiae Varmiensis Decanus, et Vicarius generalis. Ortus erat familia vetere et honorata. Cracoviae, omnis divinae humanaeque litteraturae praeceptis imbutus, insignia Doctoralia obtinuit. Factus subinde est Gnesnensis Ecclesiae Canonicus, simulque Cancellariae Regni Praeses constitutus. A Michaele Rege gravissimis legationibus domesticis admotus. Ab illo eodem Canonicatu Cracoviensi valde opulento auctus. Post, cum Michael Stephanus Radzieiovius, Varmiensis Episcopus, in purpuratum Romanae Ecclesiae ordinem reciperetur, ab eo conquisitus est, et delectus nuncius, qui Innocentio XI, Pontifici Maximo, gratum animum ac debitum obsequium declararet. Redux Varmiensis Decani dignitate exornatus. Denique, à Ioanne Stanislao Sbanscio, qui Radzieiovio Cardinali in Varmiensi Episcopatu successerat, honore Vicarii et Iudicis generalis accumulatus est. Munus Proëpiscopi, à Ioanne Malachovio, optimo et clarissimo Cracovien-

coviensium Praesule, oblatum renuit. Humanis rebus, in ipso senectutis limine, ereptus est, Aprili mense eius anni, qui fuit à Christo nato nonagesimus secundus, supra mille et sexcentos. In toto vitae cursu nobilioribus litteris, et praesertim historiis, mirifice delectatus est. Scripsit et graviore consilio laboreque iustum volumen: De Vitis Archiepiscoporum Gnesnensium, Et Regni Poloniae Primatum: quod, non sine Reipublicae damno, in tenebris latet.

XXXVII.

Christophorus Szembečius, Varmiae Antistes, STANISLAI, Archiepiscopi Gnesnensis, Regnique Poloniae Primatis, cùm vitae integritate, tùm etiam Reipublicae moderandae scientia celeberrimi, frater germanus fuit. Prima aetate, in liberalibus studiis, domi forisque peracta, in Cracoviensium Canonicorum numerum relatus est. Mox Loviciensis Custodis titulo auctus. Et Miechoviensis Praepositi Generalis dignitate ornatus. Magni etiam in Regno Polono Secretarii munere honoratus. Tunc autem Chelmensi, et aliquanto post Premisliensi, éxtremò Varmiensi infula donatus. Albaeque aquilae insigni condecoratus est. Plenus annis atque honoribus, nobis decessit, anno salutis generis humani MDCCXL, suscepti Varmiae Episcopatus XVI. Fuit decora facie, eximiaque virtute, et praestanti facundia. Multisque praeditus litteris, ac rerum divinarum inprimis peritus. Hic est ille Szembecius, qui à Rege, ac Regni Ordinibus, in Curoniam missus, novam in eo Ducatu regiminis formam constituit. Eius singularem in Ecclesia administranda solertiam, tot Pastoralia Opuscula, ab eo in lucem prolata, abunde testantur. Quorum index accuratus

ratus à nobis exhibitus eſt, in Polonia Litterati Noſtri Temporis, p. 131. ſq. Claros nomine ſapientiae viros perdiligenter coluit. Societatis Ieſu presbyteros incredibili ſtudio ac benignitate complexus eſt. Lectoque et ingenti librorum acervo Reſſelienſis Collegii bibliothecam ditavit. Huius laudatiſſimi Praeſulis memoriam poſteritati commendavit ſtudioſiſſime GASPAR NIESIECKI, in Corona ſua Polonica, Vol. IV. p. 274.

XXXVIII.

Vivit adhuc ſingulari Dei munere, et exornat noſtrae aetatis gloriam, ADAMUS STANISLAUS GRABOWSCIUS, Varmiae Princeps atque Epiſcopus. Patre natus, ANDREA, Caſtellano Culmenſi, viro integerrimo, et optimo Senatore. Matre, BARBARA KLEISTIA, femina ſplendidi generis, ſummaeque virtutis. Artes liberales utriusque generis, ab ineunte aetate, ſtudioſiſſime coluit. Inito ſacerdotio, ad IOANNEM ALEXANDRUM LIPSCIUM, Luceoriae tum Praeſulem, et Regni Procancellarium, Cracovienſem deinde Antiſtitem, Sanctaeque Romanae Eccleſiae Cardinalem, ſe contulit. Eumque in ſcribendis ſecretis epiſtolis iuvit. Cognita eius fide, ingeniique dexteritate, ad difficillima Reipublicae negotia, ab eo eſt adhibitus, omniumque conſiliorum intimorum factus particeps. Ampliſſimis quoque praemiis affectus. Namque, et Gneſnenſis, et Leopolienſis Eccleſiae Metropolitanae

nae Canonicis, est adscriptus. Culmensis etiam Decanus Cathedralis renunciatus. Posnaniensis autem Cathedralis Ecclesiae, primò Canonicus, posteaque Suffraganeus constitutus. Cum, mortuo AUGUSTO II, Rege Maximo; et filius eius, Saxoniae Elector, sibi cognominis; et STANISLAUS, Christianissimae Gallorum Reginae parens, Regio titulo iam praeditus; ingenti Reipublicae dissensione et dissidio, Reges crearentur: Grabowscius, AUGUSTO III, totum se dedidit. Huius quoque nomine, Pontifici Romano Maximo, Clementi XII, solemni more obedientiam praestitit. Eamque legationem, ex Regis sententia, bene et feliciter gessit. Absens idcirco Culmensium Antistes est designatus. Obvenit reduci ei praedives Vladislaviensis Episcopatus. Quem, indulgente AUGUSTO III, consentienteque BENEDICTO XIV, cum Varmiensi, Principis iure, Prutenicarumque Terrarum. Praesidis honore, coniuncto mutavit. A Rege praeterea, in fidei tesseram, ordinis Aquilae Albae insigne accepit. A Maximo autem Pontifice, gestandi Pallii, et prae se ferendi S. Crucis signi, facultatem sibi, ac successoribus suis impetravit. Ab utroque Magni aestimatus, et Sapientum numero habitus. Clementi XIII, eximie carus. Summum ei Pontificatum gratulatus, à Sanctitate Sua, hocce tulit responsum:

Venerabili Fratri Adamo Stanislao Episcopo Varmiensi,

CLEMENS PP. XIII.

Venerabilis Frater, Salutem et Apostolicam Benedictionem. Ex quo Fraternitatem Tuam hic Romae, Episcopum tunc Culmensem agentem, et Polonae Majestatis negotiis praepositum, noscere et tractare Nobis datum fuit, nunquam Tui memoriam deposuimus. Virtutes enim Tuae, quas plurimùm semper suspeximus et admirati sumus, adeo animum Nostrum perstrinxerunt, ut nulla locorum longinquitas, nulla temporis diuturnitas, nulla humanarum rerum vicissitudo earundem imaginem obliteraverit. Hanc expressiùs Nobis repraesentarunt humanissimae literae, quibus et praeteriti temporis memoriam in mentem revocare, et Pontificatum Maximum Nobis gratulari, faustisque ominibus prosequi voluisti. In illis enim dignos Catholico Antistite, dignos praeclaris Tuis dotibus sensus perlegentes, Te, tamquam praesentem intueri videbamur. Quapropter Te, Venerabilis Frater, Pontificia caritate prosequentes, debitasque pro meritis laudes tribuentes, et gratam pro officiis voluntatem profitentes, persuasum esse cupimus, Nostram in Te benevolentiam atque existimationem magnopere auctam esse ex Pontificia suprema dignitate, Nobis planè immerentibus demandata: quae certè novo arctiorique vinculo Nos adnectit atque obstringit. Sed haec luculentiùs explicavimus dilecto Filio, Utriusque Iuris Doctori, VITO ANTONIO de IUSTIS, negotiis Tuis peragendis praeposito, Nobis imprimis grato et accepto. Ab eo igitur fusiùs accipies, quantopere gratificandi Tibi occasiones exoptemus. Interim ut Tuis egregiis de Nostra tenuitate judiciis, quae quidem sola Tua pietas efformavit, respondere valeamus, tuas ad Deum preces requirimus, dum Apostolicam Benedictionem, in populos vigilantiae Tuae concreditos redundaturam, Fraternitati Tuae peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die XX. Septembris MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Annô Primô.

Cajetanus Amatus.

Summa GRABOWSCIO, Principi et Praesuli, formae auctoritas dignitasque. Animus ingens et constans. Par ei consilium. Laboris patientia propemodum nimia. Est Princeps ille ingenio atque iudicio acutissimus, inque noscitandis occultis hominum voluntatibus perspicacissimus. Reipublicae omnium gnarissimus. Multisque experimentis eruditus, et qui futura possit ex praeteritis providere. Doctrinis omnibus excellit. Edita eius Scripta, in Lexico nostro Biographico Polonico, Part. I. p. 41. attigimus. Romani sermonis facundia, cunctos huius saeculi Praesules, vincit. Permultae nobis sunt eius Epistolae, munditiae, et venustatis, et eruditionis plenae. Quas posteritati religiose servamus. Idem Princeps disertissimus linguarum omnium nobilium, et leporum, et facetiarum. Claris ex doctrina, ac magnis viris, mire favet. Hospites eos laute habet. Donisque et muneribis regiis ornatos dimittit. Componi tamen aliquit de se, nisi à praestantissimis, offenditur. Liberalissimus in iuvenes, litterarum amantes. Complures in Urbe Romana, nobilissimo illo doctrinarum domicilio, large aluit. E quibus nonnulli, studiis optime exculti, ipsius ope in Pontificium ordinem processerunt. Clerum suum, atque populum, pari regit prudentia, ac gravitate. Fidos familiares suos, deque se meritos, maximis beneficiis cumulat atque honoribus. Severus in omne famulitum suum, idemque munificentissimus. Magna eius apud Rempublicam auctoritas, nobile apud gentes vicinas nomen.

XXXIX.

Amplum atque nobilem Posnaniensem Palatinatum accepit FLORIANUS LUBIENSCIUS, Principis Archie-

chiepiſcopi Gneſnenſis, Regnique Primatis, germanus frater, prudentia atque integritate ſingulari praeditus, inque Republica diu multumque verſatus. Obtinuit Caſtellaniam TWARDOWSCIUS, prompti ingenii atque eloquii, ſectatique et animi, et conſilii commendatione. Doctus ille, et gravis, ſapiensque CZERNY, qui Principi Cracoviae Praeſuli eſt intimus, maximo eo adiutore, Golembienſem nactus eſt Praepoſituram, Cracovienſis Dioeceſeos totius ditiſſimam. WISNIEWSCIUS, grande Piarum Scholarum decus, praeſtitae, in Turcica legatione, egregiae operae ſuae praemium tulit Laibicenſe ſacerdotium, opulentia in Scepuſienſi Comitatu praecipuum. KOLA nunc, apud Culmenſem Antiſtitem, Theologi munus ſuſtinet, cum magna doctrinae ac virtutis laude. DOGIEL, ſummus atque eruditiſſimus vir, Codicis ſui Diplomatici tomum quintum emiſit. In Quo, Vt Vniverſae Livoniae, Ita Speciatim Curlandiae Et Semigalliae Ducatuum Res Continentur. Quocirca eum Regii Poloniae Principis, CAROLI, Curonum Ducis, nomini ſacravit.

XL.

ANTONIUS VICECOMES, Archiepiſcopus Epheſinus, et S. Apoſtolicae Sedis Ordinarius Nuncius, Praeſul integer, et ſuavis, et elegans, perſapiens quoque atque doctus, Regi noſtro mirifice placet. Maieſtas Sua perſaepe ac blande admodum, cum eo, colloquitur. Eumque, et privatim, et publice, accumulat honoribus. Creatus, in demortui CASIMIRI RUDZIENSCII locum, Maſoviae Palatinus, filius eius, MICHAEL nomine, maturae virtutis indole, univerſae Nobilitati gratus acceptusque.
Ces-

Cessit ille Chencinensi Praefecturâ, IGNATIO ZALUSCIO, lectissimo Kioviensis Episcopi nepoti. JOSEPHUS HYLZEN, Praefectus Braslaviensis, IOANNIS AUGUSTI, Palatini Minscensis, magni in Republica viri, optimeque de Patria meriti filius, duo et viginti annos natus, ob eminentes animi dotes, Livoniensem Castellaniam consecutus est. Vitovienses Canonici Regulares, ANSELMUM BOUFFALIUM, magnae eruditionis atque integritatis virum, Abbatem elegerunt. Brevi, à Principe LUBIENSCIO, Gnesnensi Archiepiscopo, Regnique Primate, inaugurabitur. RADLINSCIUS, generalis Miechoviensium Canonicorum Regularium Praepositus Infulatus, amantissimus atque observantissimus ZALUSCII, magni Kioviae Antistitis, creatum eum Ordinis Aquilae Albae Equitem, copioso carmine, bis iam excuso, cohonestavit.

XLI.

Est Kioviensium Praesul, ZALUSCIUS MUSAGETA, pontificia verè, et senatoria forma, ut ipso adspectu cuivis injiciat admirationem sui, et venerationem. Corporis dignitati, orisque gratiae, animi indoles cumulate respondet. Namque est summa fide. Gravis, modestus, continens, clemens, patiensque admirandum in modum. Negligens divitiarum et commodorum. Aeternitatis tamen perpetuaeque famae cupidus. Labore, et vigiliis, et periculis invictus. Ingenio, provecta iam aetate, adhuc florentissimus. Agendique celerrimus. Pontificium munus exercens avidissime. Vacuum, ab eo, omne tempus tribuens Bibliothecae suae.

Acerrimus librorum, et amator, et auctor. Caelesti praeditus dicendi maiestate. Multarum linguarum summè disertus. Fandique earum veneres apprime doctus. Praestans liberalibus studiis ac sanctioribus disciplinis. Clarissimus externorum Regum atque Principum familiaritate. Maximisque ingeniis celebratus. Eruditorum virorum perfugium, praemium, exemplum. Ipsarum denique litterarum, iam exulum, reductor ac reformator.

XLII.

Magnus Galliae Regis Legatus, Marchio de PAULMY d'Argenson, vir sagacissimus, omnibusque ingenuis artibus instructissimus, Varsavienses Eruditos singulari prosequitur benevolentia. Frequentissimus adest publicis, et recitationibus, et disputationibus. Objicere quoque in aliorum argumenta, vel sua proferre solet, acria sane et gravia. Comes ARANDA, Regis Hispaniae magnus Legatus, magnanimus vir, splendore vitae, et coenarum praecipuè magnificentia, summam in gente nostra efficit admirationem. ZALUSCIUS, Kioviae Antistes, Vilnae lautissimè habitus, à LOPACINSCIO, Lituaniae Secretario, et MASSALSCIO, Magni eiusdem Ducatus Referendario, utroque humanitatis atque eruditionis fama clarissimo. Ab Academia, insertisque ei iuvenum nobilium Collegiis, variis et copiosis encomiis honoratus. Directo inde, per Regiummontem, itinere, Heilsbergam divertit, pontificiam Varmiae sedem. Ibi, à Principe GRABOWSCIO, gravitate, et doctrina, et sapientia, cum priscae Ecclesiae Praesulibus conferendo, splendide susceptus, et vetusto atque eleganti Sacrorum Bibliorum codice

dice MSto donatus. Unde salvus atque incolumis, ad nos rediit, maxima totius Varsaviae gratulatione.

XLIII.

Lituaniae Procancellarius, MICHAEL SAPIEHA, vir omnium confessione maximus, difficillimo Reipublicae tempore, è vita migravit. Obiit quoque LUBIENSCIUS inopina ac luctuosa nobis morte. Successit iam ei, in Posnaniensi Palatinatu, gravis admodum et sagax, iustusque vir, ANTONIUS Dux IABLONOWSCIUS, Praefectus Buscensis, et Supremi Regni Tribunalis, quod nunc Petricoviae agitur, Mareschalcus. Destinatus Medirecensi Castellaniae CHLAPOWSCIUS, excellens facundia, et religione, et fide. MLODZIEIOWSCIUS, ille Laudatissimus optimi Principis atque Archipraesulis sui, Regni Primatis ope, Coadiutor Hebdoviensis Abbatiae est factus. MOKRONOSCIUS, Cancellarius Cathedralis Plocensis, candore animi, et probitate morum spectabilis, Abbatiae loci illius Coadiutoria exornatus. Interiit Lipsiensium MASCOVIUS, magnum litterati orbis lumen. Rex, discipulo eius, BOEHMIO, doctissimo viro, omniumque Latinae linguae eloquentia ditissimo, Historiographi sui munus demandavit.

XLIV.

Splendidum Regni Thesaurarii munus WESSELIO delatum est. Datus Lanciciensis Palatinatus, THOMAE SOLTICO, germano Principis Cracoviae Praesulis fratri, gravissimo et prudentissimo viro. Demortuo

SWI-

Swinarscio, in Praepositura Metropolitana Gnesnensi, primario Poloniae sacerdotio, Joannes Mlicius, Supremi Regni Tribunalis Praeses, mitis ac pius vir, suffectus. Okencius, ecclesiasticus in Regni Tribunali iudex, clarus humanitatis atque integritatis laude, Custodia Posnaniensi Cathedrali donatus. Lamparscius, Cathedralis illius urbis Canonicus, summa vir modestia, nec vulgari eruditione, ibidem Insignis Ecclesiae S. Mariae Magdalenae Collegiatae Praepositura locupletatus.

XLV.

Wodzicius, Regni Procancellarius, et designatus Episcopus Premisliensis, à ZALUSCIO, Kioviae Antistite, consecratus est. Colomiensis Praefectura obvenit, summo atque optimo, in Roxolania, viro, Francisco Salesio Potocio, Kioviensium Terrarum Palatino, et Praefecto generali. Assiduus ille, et fidus Curoniae Ducis socius atque comes, Antonius Zabiello, vir maximae apud Lituanicam Nobilitatem auctoritatis, supremi, in hoc amplissimo Ducatu, Venatoris munus obtinuit. Brevi quoque Ordinis Aquilae Albae insigne habiturus. Karczewscius, vir admodum eloquens, et magni consilii, magnaeque virtutis, Praefectus est Livensis. Dembscius, elegans, et prudens, et probus vir, Praefecturam habet Lipiencensem. Josephus Kochanowscius, Auditor Praesulis Kioviensis, rerum ecclesiasticarum scientia, et morum modestia praestans, vacuum, mortuo Borzyminscio, Plocensem Cathedralem Canonicatum impetravit. Depositum, ab

eo,

eo, Kioviae Primiceriatum, Antistes contulit in cognominem, fratrem eius patruelem, ornatissimum adolescentem.

XLVI.

Mathias Lubienscius, Metropolitanae Gnesnensis Ecclesiae Decanus, idemque Cathedralis Cracoviensis Archidiaconus, gravissimus, et prudentissimus, doctissimusque vir, Cracoviensis Ecclesiae S. Michaelis Collegiatae Praepositurам, cum Cathedrali Varmiae Decanatu, mutavit. Lecti, in Cracoviensium Canonicorum Cathedralium collegium, Wybranowscius, et Dobrzanscius, et Chyczewscius, viri admodum egregii. Gravis ille, et iucundus, et integerrimus vir, Leonardus Kielczewscius, in defuncti Lopacii, magni et sancti sacerdotis locum, Cracoviensis Archipresbyter est factus. Simulque, à Trzebinscio, optimo sene, Canonicatus sui Coadiutor cooptatus. Cancellariae Principis Antistitis praeest Olechowscius, Olcussiensis Ecclesiae Collegiatae Custos, vir excellens eruditione, et virtute.

XLVII.

Rex opulentam Bohuslaviensem Praefecturam, interprete filio suo, Carolo, Curoniae Duce, obtulit Branicio, Cracoviensi Palatino, et Regni Exercituum Imperatori, viro de universa Republica immortaliter merito, ac merituro. FRANCISCUM LUBOMIRIUM, illum lenem ac benignum Principem, in ANTONII BENEDICTI, fratris sui vita defuncti locum, Regni Ensiferum suffecit.

Simulque eum Praefectura Barensi atque Casimiriensi ditavit. Regni Pincernae dignitatem, FRIDERICO OCIESCIO Comiti BRÜHLIO, elegantissimo adolescenti, attribuit. KUUR Danus, illud admirabile, et sagacitatis, et probitatis exemplum, à Rege suo, consiliarii honore est ornatus, et curandis in Urbe Gedanensi, tàm Suae Maiestatis, quàm universae Danicae Gentis negotiis, destinatus.

XLVIII.

KONARSCIUS, clarissimum Poloniae lumen, vernaculi operis sui: De Optimo Consiliorum Modo, Quo Regni Ordinaria Comitia Ad Effectum Perduci Possint: summa copia, et acri tersoque iudicio scripti, primum in lucem protulit volumen, avidissimè à Regni Proceribus expectatum, atque incredibili applausu exceptum. Plurimum arridet Principi CZARTORYSCIO, magno Lituaniae Cancellario, sapientissimo nostri temporis viro, summoque patriae libertatis vindici. MOSZCZENSCIUS, Ius Publicum Regni Poloni, à LENGNICHIO, nobilissimae Civitatis Gedanensis Syndico, Latinè editum, in patrium sermonem convertit. MICHAEL STADNICIUS, Scholarum Piarum adhuc clericus, in solemni studiorum instauratione, gravem et elegantem habuit orationem, De Natura, Et Arte Diligenter, Ad Omnem In Litteris Scientiisque Profectum, Adhibenda. RZEPNICIUS, Societatis Iesu Presbyter, Vitas Praesulum Polonorum Ac Lituanorum, sincero et subtili iudicio, multoque nitore conscriptas, prelo commisit. MIZLERUS, Regius Consiliarius atque Historiographus, doctissimus et Genti Polonicae deditissimus vir, ZALUSCII, Kioviensis Antistitis, illius litterarum principis instinctu, celeberrimos rerum Polonicarum

nicarum ac Lituanicarum auctores, in publica ZALUSCIANA Bibliotheca, XIII circiter voluminibus collectos, in lucem denuò edere est aggressus. Emisit iam primum volumen, scriptores complectens topographicos. Idque CAROLO CHRISTIANO, Regio Poloniae Principi, Curoniae ac Semigalliae Duci, dedicavit. BÜSCHINGIUS, praestantissimus geographus, tertiam operis sui iam adornavit Editionem. In qua Poloniam copiose admodum et accurate descripsit.

XLIX.

LUSKINA, doctissimus vir, in Regio Varsaviensi Societatis Iesu Collegio, mathematicas disciplinas, magna nominis celebritate, profitetur. Summum huic Collegio splendorem adfert, ipsius Museum, necessariis ad astronomiam omnem, et naturalem philosophiam, instrumentis in Anglia factis, refertissimum. SZADURSCIUS, vir amoenissimi ingenii, Novogrodeci philosophiam docet. Principe IABLONOWSCIO, Novogrodensi Palatino, auspice Principia Ratiocinandi, Dialogis XIX Contenta, luci exposuit publicae, HYLZENIO, Livoniae Castellano, duce Scita Philosophica, Ex Physica Generali, in medium attullit. PAZOWSCIUS, doctus et industrius vir, in Novogrodensi Collegio, rhetoricam artem tradit, atque historiam. Edidit ille: Novogrodecum, Ducum Novogrodensium olim Regia Vrbs, hodie Princeps Palatinatus Novogrodensis, Ducatus aliquando in Lituania amplissimi. Ex Historiarum Monumentis Erutum. Atque decem Sectionibus Divisum. Insignioribus non modò Ducum, et Palatinorum Novogrodensium, rebus

geſtis, praecipuorumque Ducum Ruſſiae, Lituaniae, Novogrodiae Genealogiis, ſed obſervationibus, et adnotationibus etiam quibusdam criticis Auctum atque Illuſtratum. Auſpiciis Bonarum Litterarum Statoris et Vindicis, S. R. I. Principis IOSEPHI ALEXANDRI E Ducibus Pruſſiis IABLONOWSKI, Palatini Novogrodenſis.

L.

BOHOMOLECIUS, vir ingenii iucundi et elegantis, acuti quoque iudicii, et litteris humanioribus alte imbutus, primus omnium Commœdias, Polonico ſermone, conſcripſit. Nitidae ſunt, lepidae, facetae, crebris etiam ſalibus adſperſae. Procerum applauſu, conſentienteque populo, frequenter in ſcena recitatae. Bis quoque ac ter excuſae. Epiſtolam A Daemone Ad Voltairium Scriptam, anonymus quidam, patrio ſermone, ſcite perquam atque venuſte expreſſit. Kochanovii, Polonorum principis poëtarum, carmina vernacula, obſtetricia Novacinscii manu, in publicum denuo edentur. Latina eius poëmata Vratislaviae coniunctim prodibunt, maxima opera ac diligentia Boehmii illius, cui pulcerrimam Ianitii editionem debemus.

LI.

Poſt Zienkowicii mortem, Vilnenſem infulam facile conſecutus eſt Massalscius, vir litterarum humanarum, ac divinarum ſcientiſſimus, eximiaque virtute, ac ſapientia ſingulari praeditus. Tyszkiewicio, illi bono ac probo Praeſuli, humanis rebus defuncto, Lopacinscius, doctiſſimus ac ſuaviſſimus vir, in Samogitiae Epiſcopatum ſucceſſit. Aſcendit

ad

ad magni, apud Lituanos, Secretarii gradum THOMAS ZIENKOWICIUS, Russiae Lituanicae Suffraganeus, extincti Vilnensis Episcopi nepos. Amplissima Referendarii dignitate decoratus est ALEXANDER HORAIN, Suffraganeus Samogitiae, doctrinae et pietatis laude clarissimus. Obtigit Maioris Notarii munus, PAULO BRZOSTOWSCIO, Canonico Cathedrali Vilnensi, ingenio atque humanitatis studiis haud minus, quam fortunis opibusque florenti. GIEDROICIUS, excellens et ad optima quaeque tendens iuvenis, Vilnensem Praeposituram, Lituaniae totius nobilissimam, obtinuit. WAWRZECIUS, magnae quoque indolis iuvenis, in Vilnensium Canonicorum Cathedralium ordinem est receptus. ORLOWSCIUS, Presbyter Scholarum Piarum, gravis admodum et prudens, doctusque vir, Assistentis munere in Urbe Romana dexterrimè obito, illustri Varsaviensi Nobilium Collegio iterum praepositus.

LII.

CAROLUS, Curonum Dux, Cracoviam transiens, Principem SOLTICUM, Praesulem huius temporis maximum, Regiaeque Domus amantissimum, invisit. Magnificentissime, ab eo, est acceptus, ac biduum regiè habitus. Praesule ipso ductore, primariam adiit Basilicam. Divi STANISLAI, summi Poloniae Tutoris, tumulum coluit singulari pietatis significatione. Ecclesiae quoque, ac Regni gazam, perlustravit. Salutatus honorificentissime, ab Academico Senatu, urbisque Magistratu. Quibus, Ducis nomine, Auditor Praesulis, FRANCISCUS CZERNY, Cracoviensis Cathedralis Canonicus, omnium gravissimus, et doctissimus,

mus, et facundiſſimus, reſpondit. ZALUSCIUS, Suffraganeus Plocenſis, Principis Cracovienſis Epiſcopi gratia, MICHAELEM SOLTICUM, Decanum Sandomirienſem, formae elegantis ac divinae indolis iuvenem, Cracovienſis Primiceriatus ſibi delegit Coadiutorem. Sielunenſis Ducatus perpetuò Plocenſi Praepoſiturae eſt iniunctus. Nobiliſſimum id ſacerdotium ZALUSCIIS ter fuit datum. Habuit primùm ANDREAS CHRYSOSTOMUS, cum Varmiae Epiſcopatu. MARTINUS deinde, Suffraganeus Plocenſis, tenuit. Tertiùm ANDREAS STANISLAUS KOSTKA adminiſtravit. Huic, ad Plocenſem Epiſcopatum evecto, in Praepoſitura ſucceſſit THEODORUS Dux CZARTORYSCIUS. Creato hoc Poſnanienſis Eccleſiae Pontifice, STANISLAUS MIASKOWSCIUS eam eſt adeptus. Cooptaverat ille MARTINUM ZALUSCIUM, hodiernum Plocenſem Suffraganeum, Coadiutorem ſibi ac ſucceſſorem. Verùm is, religionis cauſa, Romam abiturus, Coadiutorio ceſſit iure. Inde eſt, quod MIASKOWSCIUS, blandiſſimo ALBERTI, Regii Poloniae Principis, hortatu atque rogatu, Cancellarium eius, CHRISTOPHORUM SZEMBECIUM, pium virum, egregieque doctum, ac ZALUSCIO affinitate coniunctum, Coadiutorem ſibi nunc adſciverit.

LIII.

THADAEUS ille LIPSCIUS, proceritate ſtaturae, atque oris dignitate eminens, idemque vir ſapiens et eloquens, et patriae amans, Brzezinenſis Caſtellanus eſt factus. WYSOCIO, vita nuper defuncto, MORAWSCIUS, prudens ac probus vir, in Gneſnenſi

Archidiaconatu est suffectus. In huius locum, MLODZIEIOWSCIUS, gravissimus ille, Principis Archipraesulis, Regnique Primatis Auditor, Cancellarius Metropolitanae Ecclesiae constitutus. TURSCIUS, Gnesnensis et Varsaviensis Canonicus, generalis quoque, in Masoviae Ducatu, Vicarius atque Officialis, à MLICIO, Praepositurae Gnesnensis Coadiutor assumptus. Idem ille ob insignem, qua abundat, dicendi copiam, et legem patriarum cognitionem, futuri Supremi Tribunalis Praeses electus. LUDOVICUS RIAUCOUR, Ptolemaidis Episcopus, cognominem sibi MATHY, Posnaniensis Ecclesiae Cathedralis Canonicum, virum ingeniosum et disertum, inque rebus omnibus elegantem, Gnesnensis sui Canonicatus Coadiutorem assumpsit. THOMAS SZANIAWSCIUS, Cracoviensis Ecclesiae S. MICHAELIS Collegiatae Custos, et Praepositus Czchovensis, magnae sagacitatis, promtaeque ac profluentis eloquentiae vir, à CLEMENTE XIII, Pontifice Maximo, Canonicus Metropolitanus Gnesnensis creatus est.

LIV.

Mortuus est, magno Regis dolore, Princeps RADIVILIUS, Palatinus Vilnensis, Exercitusque Lituani summus Praefectus. Delatum iam supremum militiae imperium, MICHAELI MASSALSCIO, Vilnensi Castellano, bellica scientia et virtute pollentissimo. Dabitur minor Copiarum Praefectura, ALEXANDRO SAPIEHAE, tantorum nominum, quibus ortus est, ornamento nunc singulari et praecipuo. ZAMOISCIUS, Inovladislaviensis Palatinus, in Supremo Regni Tribunali, Mareschalci munus, summa auctoritate, summaque laude iustitiae, et aequitatis, et innocentiae

ſuſtinet. Eximius ille Tremeſnenſis Abbas, FRANCISCUS XAVERIUS PONINSCIUS, initio ſtatim huius anni, ſenectute eſt exſtinctus. Conſentiente Maximo Pontifice, vivo adhuc ei, à Rege ſucceſſor datus, VLADISLAUS WALKNOWSCIUS, Canonicus Cathedralis Poſnanienſis, vir omni humanitate ſuaviſſimisque moribus praeditus. Electus, atque inauguratus, in defuncti BARTOSZEWSCII locum, regularis Tinecenſis Abbas, AMANDUS IANOWSCIUS, homo probus et modeſtus.

LV.

Regiae nobilitatis flos, ADAMUS Dux CZARTORYSCIUS, incredibili totius Polonicae Gentis conſenſu, à Rege, generalis Podoliae Praefectus eſt creatus. Ac brevi deinceps, à Moſcorum Imperatore, Eques S. ANDREÆ renunciatus. Iuſſu Imperatoris, heroici illius ordinis inſigne, à WOIEYKOWIO, graviſſimo Legato ſuo, eſt allatum, ac Duci amabiliſſimo CZARTORYSCIO, circumfuſo maxima Procerum Regni, primariorumque Nobilium frequentia, impoſitum. PRZEBENDOWSCIUS, Praefectus Pucenſis atque Mirachovienſis, in ſummo Regni huius Theſauri Tribunali, Mareſchalci munere praeclare perfunctus eſt. Kiovienſis Caſtellania, MATHIÆ LANCKORONSCIO, ſpectatae prudentiae viro, contigit. Zacrocimenſis, IOANNI ROSTWOROWSCIO, prudenti quoque, ac moderato viro, eſt data. Czerſcenſis Praefectura pernobilis, collata FRANCISCO BIELINSCIO, digno nepoti ſummi Poloniae Mareſchalci. MOSZYNSCIUS, iuvenis praeclarus et doctus, Novae Civitatis Praefecturam obtinuit, MALACHOWSCIUS, Regni ſupremus Cancellarius, alieniſſimo Reipublicae tempore, fatis ſuccumbens, et auctoritatis, et prudentiae ſuae triſte nobis deſiderium relinquit.

LVI.

LVI.

PONIATOVIUS, Cracoviensis Castellanus, toga sagoque omnium eminentissimus, caelestem optimeque de Republica meritum spiritum, caelo iam reddidit. Ademptum eum, et Rex, et Regni ordines lugent. Magnum adferunt Reipublicae solamen filii quatuor, ab eo, relicti. CASIMIRUS, maximus natu, prudentia, omnique politiore humanitate cumulatissimus, supremam Regii in Regno Cubiculi Praefecturam gerit. STANISLAUS, conspicuus corporis forma dignitateque, optimis studiis, maximoque ingenio instructus, animi ingens, laborum patiens omnium, atque periculorum, tuendaeque patriae libertatis cupidine, cum clarissimis Graecorum et Romanorum comparandus, magni Lituaniae Dapiferi munere fungitur. ANDREAS, egregiis notus bellicis facinoribus, Praefecturam habet Territorii Rycensis. MICHAEL, Presbyter adolescens, in omnium virtutum exempla genitus, altissimisque disciplinis institutus, amplissima Metropolitanorum Gnesnensium, atque Cathedralium Cracoviensium Canonicorum collegia, illustrat.

LVII.

Rex BRANICIO, Regni Exercituum Imperatori, illi sapienti, et magnae auctoritatis viro, Cracoviensem Castellaniam ultro obtulit. Pua quoque sponte Palatinatum dedit RZEWUSCIO, minori Copiarum Duci, tàm fide, constantia, magnitudine animi, patriae amore, quàm ingenio, eloquii nitore, rerum civilium aeque, ac bellicarum scientia, omnisque honestatis decore praefulgenti. IOSEPHUM PODOSCIUM, obita legatione Turcica clarum, in NICOLAI, parentis sui locum, Plocensem Palatinum constituit. FRANCISCUM CZERNY, illustrem illum Canonicum Cracoviensem, et merito virtutis, et Principis Episcopi commendatione, Regni Insignium Custodem renunciavit.

LVIII.

Neſtor huius aevi, Comes ille KAISERLINGIUS, Ruſſorum AUGUSTAE magnus Legatus, totius Poloniae gentis laetitia, huc venit. Qua enim ſapientia, et gravitate, et integritate, Reipublicae olim profuerit, eadem nunc ei haud defuturum, omnes ſperamus. HREBNICIUS, graviſſimus Rutenorum Metropolita, ſenectute diem obiit ſupremum. Aſſumpſit Metropolitanem poteſtatem WOLODKIEWICIUS, Praeſul Vlodimirienſis. Polociae Archiepiſcopatum iniit SMOGORZEWSCIUS, omnibus animi atque ingenii dotibus ornatiſſimus. Uteique, HREBNICIO adhuc vivo, adiutor et ſucceſſor datus. In STEBNOWSCII, caeleſtiſſimi viri locum, et Smolenſcenſis Archiepiſcopus, et S. ONUPHRII Abbas, ſuffectus eſt HERACLIUS LISANSCIUS, qui congregationis S. BASILII Lituanae gubernaculum tenuit, ſumma cum virtutis dexteritatisque laude.

LIX.

NICOLAUS GRABOWSCIUS, Gedanenſis Caſtellani, Regnique Poloniae Senatoris filius, ſenilis prudentiae atque eruditionis iuvenis, Bononiae in iucundo Muſarum ſinu atque complexu, ingentem ſpiritum ſuum Deo reddidit. Erat patruo ſuo, Varmiae Principi atque Antiſtiti, ingenio et virtute ſimillimus. Eiusque tramite ad ſumma nitebatur. TENGOBORSCIUS, iuvenis quoque eruditiſſimus, et eloquentiſſimus, Scholaſticus Premiſliae factus. KRZYZANOWSCIUS, Premiſlienſis Cancellarius, idemque Vicarius, et Officialis generalis, gravis et doctus vir, à ZALUSCIO, Kioviae Praeſule, pontificii laboris omnium patientiſſimo,

mo, Episcopus Saldecensis inauguratus. SZEMIOT, Samogitiae Primicerius, à CLEMENTE XIII, Maximo Pontifice, Lorymensi Ecclesiae, Episcopi iure praefectus est. BIERZYNSCIUS, Cathedralis Kioviae Praepositus, vir eloquens, legumque peritus, ecclesiasticus iudex futuri Regni Tribunalis designatus. ROSTKOWSCIUS, Canonicus Cathedralis Kioviensis, et Praepositus Makaroviensis, praeclarae fidei et magnae prudentiae vir, insequenti anno, apud Cathedralem Ecclesiam residebit. ADAMUS DUNIN WANSOWICIUS, vir pietate egregia, et excellenti doctrina, Kioviensis Canonici honore ornatus, Praesulis Domum regit. WYRWICIUS, summa vir eruditione gravitateque, Collegii Nobilium, quod à CIECIERSCIO, maximo in Societate Jesu viro, Varsaviae institutum est, moderamen suscepit. KANZLERUS, ille probus, ille eruditus, ille officiosus adolescens, quem ego plus meis oculis amavi, in Bibliotheca BRÜHLIANA, Secretarii locum iam occupavit.

LX.

LAURENTIUS GOSLICIUS, è veteri atque illustri GRIMALIORUM gente, ortum suum duxit. Domi puerilli disciplina imbutus est. Postea Cracoviam missus: ubi cunctis iis artibus animum excoluit, quibus humanitas, rectaque tum se, tum alios regendi ratio continetur. Adolescens adiit Patavium, celebre Musarum ac Gratiarum domicilium. Hic complures annos commoratus, ad amicitiam accessit IOANNIS SARII ZAMOISCII, qui litterarum causa ibidem degens, elegantissimos doctissimosque duos, De Senatu Romano, libros emisit. Cuius exemplo incitatus GOSLICIUS, alios duos, De Optimo Senatore scriptos, in lucem pro-

dire juſſit. Quos SIGISMUNDO AUGUSTO, Regi Poloniae, rerum geſtarum gloria atque eruditione inſigni, dedicavit. Paullo ante, victoriam à SIGISMUNDO AUGUSTO illo, ex Moſcorum quadraginta millibus caeſis reportatam, carmine celebravit. Reverſus in patriam, ſcriba ſanctioris conſilii renunciatus eſt: quod munus tunc à viris, cùm genere ac nobilitate, tùm virtute doctrinaque praeſtantibus, fieri ſolebat quam maximi, nec uno nomine haberi honeſtiſſimum. Cum autem ſacris ordinibus initiatus eſſet, in ampliſſimo Canonicorum Plocenſium collegio Decani locum obtinuit. Brevi interiecto ſpatio, Canonicatu Cracovienſi eſt donatus. A STEPHANO BATHOREO, acri ingeniorum aeſtimatore, Cathedrali Cracovienſi Praepoſitura decoratus, atque aliis pinguiſſimis ſacerdotiis cumulatus eſt. Poſtquam autem, in publico Regni conventu, graviſſimam Pro Ordine Eccleſiaſtico habuit orationem, ad ſumma negotia adhiberi, atque ad Principes exteros, rebus de maximis, legari coepit. Itaque, cum operam ſuam, et Regi, et Civibus, quinquennium eximia integritatis prudentiaeque cum laude navaſſet, Praeſul Eccleſiae Camenecenſis factus eſt. Cum STEPHANO BATHOREO, è vivis ſublato, SIGISMUNDUS huius nominis tertius ſuccederet, GOSLICIUS eum, Cracoviam ſolemni pompa intrantem, oratione vernacula excepit. Cui Rex ipſemet polonica lingua reſpondit, quam à matre Polonâ edoctus pulcre calluit. A Rege autem optimo ac ſapientiſſimo illo, mox Chelmenſis, et deinceps Premislienſis Antiſtes creatus, atque reditibus Abbatiae Mogilenſis locupletatus eſt. Tum demum ad Poſnanienſis Eccleſiae Pontificatum evectus, aetate iam inclinata, ad caelites exceſſit, pridie Kalend. Novembris, Anni MDCVII. Summo fuit ingenio et prudentia, bonisque omnibus diſci-

disciplinis eruditissimus, et oratione maximè limatus atque subtilis. Inter amicos mirifice amavit, et perquam diligenter coluit IOANNEM DEMETRIUM SOLIKOVIUM, Archiepiscopum Leopoliensem, cuius Commentarius Brevis Rerum Polonicarum, à morte SIGISMUNDI AUGUSTI, Poloniae Regis, Anno MDLXXII, Mense Iulio Knisini mortui, in manibus eruditorum hominum, cum summa laude versatur. Praeter alios omnes familiarissime complexus est, atque consiliorum omnium participem habuit, PAULUM PIASECIUM, quem in ordinem Canonicorum Posnaniensium recepit. Is postea Episcopatum Premisliensem adeptus, res in omni Christiano, praesertim Polono Orbe, ab Anno MDLXXI, ad annum MDCXLVIII, gestas, opere perelegant persecutus est. Cui, quaecunque de GOSLICIO suo, relatu digna existimavit, scite admodum intexuit. Opera, à GOSLICIO confecta, haec sunt:

I.) De Victoria SIGISMUNDI AUGUSTI, Serenissimi et Potentissimi Regis Poloniae, Magni Ducis Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Liuoniae, Samogetiae, ex Moschorum quadraginta millibus caesis parta, XXVI die Ianuarii, Sexagesimo quarto, supra Millesimum Quingentesimum annum. PATAVII. Anno 1564. in 4. plag. 1. Heroicum carmen est, haud invita Minerva scriptum.

II.) De Optimo Senatore Libri Duo. In quibus Magistratuum Officia, Civium vita beata, Rerumpub. felicitas explicantur. Opus plane aureum, summorum Philosophorum et Legislatorum doctrina refertum, omnibus Respub. rite administrare cupientibus, non modo utile, sed apprime necessarium. Accessit locuples rerum toto Opere memorabilium Index. Cum Privilegio. Venetiis. Apud IORDANUM ZILETTUM. MDLXVIII. in 4. Alphab. 1.

Hoc

Hoc opere praestantissimo, GOSLICIUM, civium suorum omnium oculos in se convertisse, viamque sibi ad dignitates aperuisse, rectissime judicat THOMAS TRETERUS, Custos quondam et Canonicus Varmiensis, in Vitis Episcoporum Posnaniensium, p. 150. Est autem Editio Veneta formis nitidiusculis excusa, erroribus tamen typographicis corrupta maxime. Hanc excepit altera, ab LEONHARDO OSTENIO, typographo Basileensi, minus quidem eleganter expressa, sed mendis omnibus purgata. Prodiit haec forma 8. anno CIↃ. IↃ. XCIII. Habet ZALUSCIANA publica Varsaviensis Bibliotheca anglicam interpretationem, hoc titulo exornatam: The Accomplished Senator. In Two Books. Written Originally in Latin, By LAURENCE GRIMALD GOZLISKI, Senator of Poland, and Bishop of Posna or Pozen. Done into English, from the Edition Printed at Venice, in the Year 1568. By Mr. OLDISWORTH.

> Omnis in Hoc Vno variis Discordia cessit
> Ordinibus. ——— CLAUDIAN.

London: Printed for the Author, in the Year 1737. in 4. chartae augustae. Alphab. 2.

III.) Oratio Vernacula, Pro Ordine Ecclesiastico, habita. Exstat, in Postulatis Ordinis Ecclesiastici Vniversi, coram S. M. Regia, Ordine Senatorio et Equestri, in Comitiis Varsaviens. Generalib. A. D. MDLXXXV propositis, Posnaniae in Officina Typographica IOANNIS WOLRABI excusis. Annexa quoque LAURENTII ARTURI Soc. Iesu, De Controversiis inter Ordinem Ecclesiasticum, et Saecularem, in Polonia, Tractationi, Anno Domini MDXCII. absque loci indicio, in lucem prolatae.

IV.)

IV.) Oratio Vernacula, qua, SIGISMUNDO III, imperii auſpicia, Procerum et Nobilium nomine, gratulatus eſt. Cracoviae, in Architypographia Regia et Eccleſiaſtica LAZARI, edita. MDLXXXVII. in 4. plag. 2.

V.) De Haereticis diſcurſus, exercendi animi cauſa coeptus, non tamen perfectus. in 4. Opus hoc poſthumum, luci publicae nunquam expoſitum, in ZALUSCIANA Bibliotheca ſervatur.

LXI.

SIMON STAROVOLSCIUS ortus eſt antiqua ac praeclara LODZIARUM familia, quae navis piſcatoriae gerit inſigne. Puer domi quoque omnes eas artes didicit, quibus prima aetas inſtitui atque erudiri ſolet. Profectusque deinde Cracoviam, doctiſſimis tunc hominibus, et litterarum ſtudiis affluentem, gravioribus diſciplinis operam dedit. Relicta autem ea urbe, à IOANNE GOSTOMSCIO, Ordinis Ciſtercienſis Abbate Vanchocenſi conductus, in eo coenobio monachos novicios, cùm philoſophiam, tùm theologiam edocuit. Exinde à IOANNE CAROLO CHODKIEVICIO, Exercitus Lituanì Imperatore evocatus, ei fuit à ſcribendis epiſtolis, et notandis rebus glorioſe geſtis. Defuncto eo, Germaniam, Italiam, Galliam et Belgium, capiendae melioris cultiorisque doctrinae cauſa, perluſtravit. Redux ALEXANDRO KONIECPOLSCIO, Caſtellani Cracovienſis, ſummique Copiarum Polonicarum Ducis filio, ſtudiorum eius moderator, morumque cuſtos honorarius fuit additus. Denique, ſacris initiatus ordinibus, Tarnovienſis Eccleſiae Collegiatae Primiceriatum obtinuit. Poſtremò Cracovienſi Cathedrali

drali Canonicatu est cohonestatus. Simulque primarius in Academia Theologiae Professor constitutus. Amoeno ingenio fuit, & eleganti eruditione, studioque in rempublicam, atque orthodoxam religionem, plane admirabili. Quocirca, à principibus viris, praemiis donatus est, atque in deliciis habitus. Dilectus maximè, à PETRO GEMBICIO, Antistite Cracoviensi, qui CAROLO GUSTAVO, Sueciae Rege, Polonum Regnum armis occupante, Ecclesiam sibi concreditam, STAROVOLSCII fidei commisit. Res digna memoria est, quam VESPASIANUS à KOCHOW KOCHOWSKI, auctor gravissimus, in Annalium Poloniae climactere secundo, p. 57. his refert verbis. Ingressus Arcem Cracoviensem CAROLUS, Basilicam quoque D. STANISLAI Cathedralem invisit, utique videndi curiositate ductus, non religione. Qui manu ducebat, SIMON STAROWOLSKI erat, Canonicus tum Cracoviensis, probum et eruditum caput, spectatu digniora antiquitatis monumenta, Regi exquirenti ostendens, sed praecipue sepulcra Regum Polonorum, cum brevi cuiusque elogio, historiarum ipse peritissimus. Sors, an ordo fecit, ut ad monumentum VLADISLAI LOCTICI veniretur. *His Rex* inquit STAROVOLSCIUS, *ter regno pulsus, ter idem recuperavit.* Cui CAROLUS: *at* CASIMIRUS *vester, semel exuctus, haud amplius recuperare amissum quibit.* Tum Senex, seu fatidico spiritu, seu extremo iam senio liber. *Quis scit? nam et Deus potens est, et fortuna variabilis.* Perstrictus responso Rex, curiositati suae, et sermoni manu ducentis finem, alio divertens imposuit. Donec peragrat templum, capite intecto, et quidquid STAROVOLSCIUS narraret, attentissime auscultans. Mortuus est STAROVOLSCIUS Aprili mense, eius anni, qui fuit post C. N. quinquagesimus sextus, supra mille et sexcentos. Patet hoc ex panegyrico, quem FRANCISCUS VOLSCIUS, ordinis Fratrum Minorum Refor-

Reformatorum, in Coenobio Cracovienſi Eccleſiaſtes, STAROVOLSCIO lingva vernacula dixit. Ex quo facile agnoſces errorum PETRI HYACINTHI PRUSCII, in Elogiis Polonorum, Sanctimonia Et Doctrina Illuſtrium, patrio ſermone editis, p. 304. mortem STAROVOLSCII, in annum MDCLVIII, proiicientis. Cuius auctoritate nos quoque decepti, in der Nachricht von raren polniſchen Buchern, Part. I p. 59. eundem annum STAROVOLSCIO fatalem perhibuimus. Scripſit non parum multa STAROVOLSCIUS. In Bibliotheca ZALUSCIANA aſſervantur:

SERMONE LATINO.

I.

SIMONIS STAROVOLSCII, de rebus SIGISMUNDI Primi, Poloniarum Regis Invictiſſimi, virtute et auſpicio geſtis. Libri quatuor. Cracoviae, in Officina LAZARI, MATTH: Andreovien. excuſſit. Anno 1616. 4. Hicce liber omnium à STAROVOLSCIO editorum eſt rariſſimus.

II.

Euchariſticon, Illuſtriſſimo ac Reverendiſſ. Domino, D. MARTINO SZYSZKOWSKI, Epiſcopo Cracovien. Duci Severien. Cancellario Academiae Cracovien. Ampliſſimo. A SIMONE STAROVOLSCIO factum dicatumque. In primo Epiſcopatus ſui ingreſſu. Cracoviae, in Officina LAZARI, apud MATTHIAM Andreovienſem. Anno D. 1617. 4.

III.

III.

SIMONIS STAROVOLSCII Penu Historicum, seu, de dextra et fructuosa ratione Historias legendi, commentarius. Permissu Superiorum. Cum Privilegio. Venetiis MDCXX. Apud Haeredem Damiani Zenarii. 8. mai. Editio rarissima.

——— Editio secunda, ab ipso Auctore recognita et aucta. Romae, expensis Io. BAPTISTAE, et IOSEPHI CORVI. Typis IGNATII de LAZARIS. MDCLIII. Superiorum Permissu. 12. Perrara quoque Editio.

IV.

SIMONIS STAROVOLSCII Mellifluus BERNARDUS, seu, de Laudibus et Vita melliflui Ecclesiae Doctoris, D. BERNARDI, Oratio. Cracoviae, in Officina MATTHIAE Andreoviensis. Anno D. 1622. 8. Liber rarissimus.

V.

SIMONIS STAROVOLSCII Oratio, in Obitum Magnanimi Herois, D. Io. CAROLI CHODKIEVICII, Comitis in Szklow, Mysza et Bychow, Palatini Vilnensis, Capitanei Derpatensis, Lubosanensis, Velonen. &c. Supremi Magni Ducatus Lituaniae, et ad bellum Turcicum, Regni Poloniae Exercituum Generalis, nec non terrae Livoniae Gubernatoris. Cracoviae. In Officina Typogr. MATTHIAE Andreoviensis. Anno Domini, 1622. 4.

VI.

SIMONIS STAROVOLSCII Camaldula Argentini, sive, De Laudibus inclyti Camaldulensis Ordinis, F F. Eremitarum prope Cracoviam

viam, in monte Argenteo, Orationes IV. Cracoviae, in Officina Typogr. MATTHIÆ Andreovienſis. Anno Domini, 1623. 4.

——— Editio ſecunda. Cui addita eſt, Laudatio Funebris NICOLAI VOLSCII, Fundatoris illorum Camaldulenſium. Cracoviae, in Officina FRANCISCI CÆSARII. Anno 1650. 12.

VII.

SIMONIS STAROVOLSCII, Scriptorum Polonicarum Ἑκατοντὰς: Seu Centum Illuſtrium Poloniae Scriptorum Elogia Et Vitae. Francoforti. Sumptibus IACOBI de ZETTER. Anno 1625. 4. *Editio admodum rara.*

——— Editio ſecunda. Permiſſu Superiorum, et Privilegio. Venetiis. MDCXXVII. Apud Haeredes DAMIANI ZENARII. 4. mai. *Editio optima, euque rariſſima.*

——— Editio nova. Wratislaviae. 1734. Apud IOANNEM IACOBUM KORNIUM. 4.

VIII.

SIMONIS STAROVOLSCII, De Claris Oratoribus Sarmatiae. Florentiae. Ex Typographia ZENOBII PIGNONII. Superiorum Permiſſu. 1628. 4. *Editio perpulcra, adeo tamen rara, ut phœnicibus librorum eam iure accenſueris.*

——— Recens Editio, ab illuſtri MIZLERO, *gentis noſtrae ſtudioſiſſimo*, in Typographeo ſuo proprio adornata. Varſaviae. MDCCLVIII. 8.

IX.

SIMONIS STAROVOLSCII Eques Polonus. Venetiis. MDCXXVIII. Apud FRANCISCUM BABA. 8. mai. *Inter nitidiſſima, et rariſſima* STAROVOLSCII *opuſcula, eſt numerandus.*

X.

Laudatio Funebris, piae et felici memoriae Illuſtris. quondam Viri, D. NICOLAI de Podhayce WOLSKI, Supremi Regni Poloniae Mareſchalci, Crepicenſisque, Olſtinenſis, Odolanovienſis, atque Rabſtinenſis Praefecti. A SIMONE STAROVOLSCIO dedicata. Anno Domini MDCXXX. Cracoviae, in Officina Typ. MATTHIÆ ANDREOVIENSIS. 4.

XI.

In Obitum Sereniſſimi, Piiſſimique Principis, SIGISMUNDI III, Poloniae Et Sueciae Magni Regis, SIMONIS STAROVOLSCII Oratio. Ex Officina Plantiniana BALTHASARIS MORETI. 1632. fol.

XII.

SIMONIS STAROVOLSCII, Sarmatiae Bellatores. Coloniae Agrippinae. Apud HENRICUM CRITHIUM ſub ſigno Galli. Anno MDCXXXI. 4.
Editio perelegans et admodum rara.
——— Editio nova. Wratislaviae. 1734. Apud IOANNEM IACOBUM KORNIUM. 4.

XIII.

SIMONIS STAROVOLSCII Declamatio, contra obtrectatores Poloniae. Cracoviae. In Officina Typogr. MATTHIÆ ANDREOVIENSIS. Anno 1631. 4.
Liber rariſſimus.

XIV.

SIMONIS STAROVOLSCII, Polonia. Coloniae. Apud HENRIKUM CRITHIUM. Anno MDCXXXII. 16.
——— Denuo recognita et aucta. Dantiſci. Sumptibus GEORGII FÖRSTERI, S. R. M. Biblopolae. MDCLII. Cum Privilegio S. R. M. 16.
——— Tertia Editio. Cui acceſſerunt Tabulae Geographicae, et Index rerum Locupletiſſimus. Cum Praefatione HERMANNI CONRINGII.

GII. Wolferbyti. Sumptibus CONRADI BUNONIS. Anno MDCLVI. 4. *Editio optima, eaque rarissima.*

——— Editio nova. Wratislaviae. 1734. Apud IOANNEM IACOBUM KORNIUM. 4. *Hic liber omnium, à* STAROVOLSCIO *editorum, est optimus, summaque diligentia et nitide admodum scriptus.*

XV.

SIMONIS STAROVOLSCII, Accessus ad Iuris Vtriusque Cognitionem. Divisus in quatuor brevissimos Tractatus. Quorum primus est, de Iure in communi; secundus de Iustitia et Iniustitia; tertius de Iure Civili; quartus de Iure Canonico. Primum Romae, typis Vaticanis. MDCXXXIII. Deinde Cracoviae, typis MATTHIAE ANDREOVIENSIS. Anno Domini. MDCXXXIV. Superiorum Permissu. 12. *Romana editio rarissima.*

XVI.

SIMONIS STAROVOLSCII Panegyricus, Serenissimo Atque Potentissimo, VLADISLAO SIGISMUNDO, Ob Virtutem Omnium Votis Acclamato Polonorum Regi, Ob Iura Hereditatis Legitimo Suecorum Monarchae, Ob Regiam Indolem Electo Magno Moscorum Duci, Ob Adnatam Felicitatem Bellicosissimorum In Aquilone Populorum Gothorum, Vandalorum, Atque Sarmatarum Imperatori, Inclyto, Pio, Felici, Augusto, Bono Orbis Christiani Nato, Consecratus. Antverpiae, Ex Officina Plantiana BALTHASARIS MORETI. MDCXXXIII. fol. *Hic panegyricus inventu difficillimus.*

XVII.

SIMONIS STAROVOLSCII, Lachrymae In Obitum Serenissimi ALEXANDRI CAZIMIRI, Poloniae et Sueciae Principis. Cracoviae. In Officina MATTHIAE ANDREOVIENSIS. Anno Domini 1634. fol.

XVIII.

SIMONIS STAROVOLSCII, Oratio De Gloriosa Assumptione Augustae Dei Genitricis MARIÆ. Cracoviae. In Officina Typogr. MATTHIÆ ANDREOVIENSIS. Anno MDCXXXVIII. fol.

XIX.

SIMONIS STAROVOLSCII, Commentarius in IV. Libros Institutionum Iuris Civilis. Cracoviae. Typis FRANCISCI CÆSARII. Anno Domini, 1638. 8. *Liber rarus.*

XX.

Elogium Funebre Magni Olim Senatoris, THOMÆ ZAMOSCII SARII, Supremi Regni Poloniae Cancellarii, Knisiensis, Rabstinensis, Socaliensis, Neoforien. Praefecti, Cracoviensisque Satrapiae Praetoris. A SIMONE STAROVOLSCIO Scriptum. In Officina Typographica Academiae Zamoscensis, Imprimebat ANDREAS IASTRZEMBSKI. Anno Domini MDCXXXVIII. fol.

XXI.

SIMONIS STAROVOLSCII, Laudatio Almae Academiae Cracoviensis. Cracoviae. In Officina CHRISTOPHORI SCHEDELII S. R. M. Typogr. Anno Domini. MDCXXXIX. fol. *Liber rarissimus.*

XXII.

SIMONIS STAROVOLSCII, Vestis Mariana, seu Oratio, sacrum Reginae Caeli habitum, vulgò Scapulare dictum, describens. Cracoviae, in Officina CHRISTOPHORI SCHEDELII S. R. M. Typogr. Anno Domini, MDCXXXX. fol.

——— Editio secunda. Romae. Ex Typographia ANDREÆ PHÆI. MDCXLVI. Superiorum Permissu. 16.

XXIII.

SIMONIS STAROVOLSCII, Institutorum Rei Militaris, Libri VIII. Quorum I. Generalem belli descriptionem continet. II. Ducis qualitates, et officia comprehendit. III. Delectum militum, disciplinamque eorum edocet. IV. Classicum sonat, et acies instruit. V. Navale praelium describit. VI. Solertia Ducum facta ostendit. VII. Subruendarum, atque defendendarum urbium rationes monstrat. VIII. Dubia nonnulla ad militarem prudentiam spectantia resolvit. Cracoviae. In Officina CHRISTOPHORI SCHEDELII, S. R. M. Typogr. Anno Domini, MDCXXX. fol. *Editio rara.*

——— Editio secunda. Florentiae. MDCXLVI. Superiorum Permissu. Sumptibus IOANNIS BAPTISTAE et IOSEPHI CORVI, Bibliopolarum Romae. 8. *Rarissima.*

XXIV.

Vita, Et Miracula Servi Dei, VINCENTII KADLUBKONIS, SIMONE STAROVOLSCIO Scriptore. Cracoviae. In Officina CHRISTOPHORI SCHEDELII, S. R. M. Typ. Anno Domini, 1642. 4. *Liber singulari raritate notabilis.*

XXV.

Magni Antistitis, IACOBI ZADZICII, Elogium Et Vita, A SIMONE STAROVOLSCIO Conscripta. Cracoviae. In Officina Typograhica FRANCISCI CÆSARII. A. D. 1644. 4. *Liber rarus.*

XXVI.

SIMONIS STAROVOLSCII, Ad Principes Chriſtianos, de Pace inter ſe componenda, Belloque Turcis inferendo, Protrepticon. *Editio nitidiſſima et rariſſima. Prodiit Gedani, circa annum 1645, absque ulla anni locique mentione. 4.*

——— Editio ſecunda. Viennae Auſtriae, typis MATTHÆI COSMEROVII. Anno 1655. 12. *Nitida quoque, ac rara.*

XXVII.

Muſices Practicae Erotemata. In uſum ſtudioſae Iuventutis, breviter et accurate collecta, à SIMONE STAROVOLSCIO, Eccleſiae Collegiatae Tarnovienſis Primicerio. Cracoviae. Ex Officina FRANCISCI CÆSARII, S.R.M. Typ. Anno MDCL. 8. *Liber perrarus.*

XXVIII.

Iubileus, ſeu Remiſſa Noxarum. Per SIMONEM STAROVOLSCIUM, Primicerium Tarnovienſem. Pro Pœnitentium, ac Pœnitentiariorum cognitione, enodata. Cracoviae. In Officina FRANCISCI CÆSARII, S.R.M. Typ. Anno 1651. 12. *Rarus libellus.*

XXIX.

SIMONIS STAROVOLSCII, Monita Legalia, Methodum in Vtroque Iure Studendi praeſcribentia. Cracoviae. Apud Viduam et Heredes FRANCISCI CÆSARII, S. R. M. Typogr. 1652. 12.

XXX.

Epitome Conciliorum, Tam Generalium, Quam Provincialium, In Graeca Et Latina Eccleſia Celebratorum, quaecunque reperiri potuerunt. Itemque

que Vitarum Romanorum Pontificum, Epistolarum Decretalium, et Diversarum Sanctionum Eorum. Cum Chronologica et Historica observatione. A SIMONE STAROVOLSCIO, Primicerio Tarnoviensi. Libris XXVI Comprehensa. Romae. MDCLIII. Sumptibus IOANNIS BAPTISTÆ, et IOSEPHI CORBI Bibliopolarum. Typis IGNATII de LAZARIS. Superiorum Licentia. fol. *Opus longe rarissimum.*

XXXI.

SIMONIS STAROVOLSCII, Breviarium Iuris Pontificii. In Vsum Simplicium Parochorum, Libris Septem, Simpliciter Collectum. Romae. Sumptibus Io. BAPTISTAE, et IOSEPHI CORBI, Bibliopolarum. Ex Typographia FRANCISCI MONETAE. MDCLIII. Superiorum Permissu. 4. Liber rarissimus.

XXXII.

Monumenta Sarmatarum, Viam Vniversae Carnis Ingressorum. SIMONE STAROVOLSCIO, Primicerio Tarnoviensi, Collectore. Cracoviae. In Officina Viduae et Heredum FRANCISCI CAESARII, S. R. M. Typogr. Anno Domini, MDCLV. fol. Rarum opus.

XXXIII.

Vitae Antistitum Cracoviensium, Per SIMIONEM STAROVOLSCIUM, C. C. Primicerium Tarnoviensem, Editae. Additis Hexastichis, Excellentis olim Viri, CHRISTOPHORI CONTSCII, Philosophiae Doctoris. Superiorum Permissu. Cracoviae. Apud Viduam et

 Heredes

Heredes FRANCISCI CAESARII, S. R. M. Typ. Anno Domini, MDCLV. fol. Opus perrarò obvium.

SERMONE POLONICO.

XXXIV.

Epiſtolarum Turcicarum Volumen. Cracoviae. In Officina Typographica MATTHIAE Andreovienſis. Anno Domini MDCXVIII. 4. Rariſſimus liber.

XXXV.

De Corrigenda Reipublicae Polonae Forma, Poëma. Impreſſum Anno Domini MDCXXV. 4.

XXXVI.

De Laudibus S. BENEDICTI, Concio. Cracoviae. Ex Officina CHRISTOPHORI SCHEDELII, S. R. M. Typogr. Anno Domini MDCXLI. 4.

XXXVII.

Oratio, In Exequiis Magni Praeſulis, IACOBI ZADZIK, Epiſcopi Cracovienſis, Ducis Severiae, Habita. Cracoviae. Ex Officina CHRISTOPHORI SCHEDELII, S. R. M. Typogr. Anno Domini MDCXLII. 4.

XXXVIII.

Sermones, De Sanctis. Cracoviae. Ex Officina CHRISTOPHORI SCHEDELII, S.R.M. Typogr. Anno Domini MDCXLV. fol.

XXXIX.

Sermones, In Dies Dominicas. Cracoviae. Ex Officina CHRISTOPHORI SCHEDELII, S.R.M. Typogr. Anno Domini MDCXLVIII. fol.

XL.

XL.

Sermones, Pro Diebus, B. *Virgini MARIÆ Sacris.* Cracoviae. Ex Officina FRANCISCI CÆSARII, S. R. M. Typogr. Anno Domini MDCXLIX. fol.

XLI.

De Aula Conſtantinopolitana Relationes, Cracoviae. Ex Officina Typographica FRANCISCI CÆSARII. Anno Domini MDCXLVII. 4.

————— Editio ſecunda. Ex eadem Officina. Anno Domini MDCXLIX. 4.

————— Tertia Editio. Cracoviae. Ex Officina FRANCISCI CÆSARII, S. R. M. Et Illuſtriſſ. Principis Epiſcopi Crac. Typographi. Anno MDCLXV. 4.

XLII.

Bonus Miles. Superiorum Permiſſu. Absque anni et loci indicio. 4. *Liber admodum rarus.*

XLIII.

Diſſertatio, De Exactionibus Militaribus. Absque anni et loci mentione. 4. *Libellus rariſſimus.*

XLIV.

Diſſertatio, De Moneta. Omiſſa quoque, cum anni, loci mentione. 4. *Rariſſimis* STAROVOLSCII *ſcriptis annumeranda.*

XLV.

Conſilium, De Prohibendis Populationibus Tartarorum. Prior Editio, ſine loci et temporis nota, exiit. 4.

————— Secunda Editio, Cracoviae, typis ADALBERTI GORECII, excuſa eſt Anno Domini MDCLXXI. 4.

XLVI.

De Reformandis Gentis Polonicae Moribus. Opus perſaepe excuſum. Poſtrema, eaque

optima Editio, cura et liberalitate STANISLAI WITWICKI, Episcopi Posnaniensis, Varsaviae, ex Typographia Collegii Scholarum Piarum prodiit. Anno Domini MDCXCII. 4. Est quoque, in ZALUSCIANA Bibliotheca, eiusdem operis Latina versio, propria, ut opinor, STAROVOLSCII manu scripta, publici tamen iuris nondum facta.

LXII.

Lituani Ensiferi dignitatem, superiore adhuc anno, accepit OGINSCIUS, Praefectus Osmianensis, corporis atque animi dotibus praecellens. WIELHORSCIUS, summa vir elegantia atque integritate, in Magno eodem Ducatu, Regiae Culinae supremus Praefectus est constitutus. Dimissam ab HENRICO Comite OCIESCIO BRÜHLIO, principe Regis Administro, rei tormentariae in Regno Praefecturam, primogenitus ipsius Filius, FRIDERICUS nomine, eximiae formae, ac spiritus generosi adolescens, obtinuit. Proximus ei, CAROLUS, admirabile virtutis exemplum, Regni Pincernae honorem est consecutus. Tertius, parentis nomine et indole insignis, Venatoris Curiae Lituanae munus, adeptus. Mareschalci, in futuro Thesauri Tribunali, muneri OSSOLINSCIUS, Chmielnicensis Territorii Praefectus, fulgentissimus iuvenis, est destinatus.

LXIII.

Hylzen, Smolenſcenſis Praeſul, doctrina et ſanctitate praecipuus, tradito iam Wodzinscio Epiſcopatu, in ſolitudinem conceſſit. Promotus, in Caliſſienſis Palatini gradum, Twardowscius. Lipscius Lanciciae Caſtellanus creatus. Uterque facundiſſimus, et Reipublicae ſcientiſſimus. Iosephus Dux Sanguszko, Praefectus Cremenecenſis, regii et generis et animi adoleſcens, Mareſchalcus Curiae Lituanae factus. Zamoiscius, Palatinus Inovladislavienſis, nobili Haliciae Praefectura, Branicio, unico defuncti Caſtellani Braclavienſis filio, bellandi peritia clariſſimo, ceſſit. Dembscius, Regii Cubiculi comes, Lipiencenſem Praefecturam tradidit, Adamo Grabowscio filio viventis adhuc Gedanenſis Caſtellani natu maximo, pacis artibus exquiſitè inſtructo.

LXIV.

Wolodkiewicius, Rutenicus Metropolita, atque Epiſcopus Vlodimirienſis, Maximi Pontificis atque Regis conſenſu, Leonem Ludovicum Szeptycium, Leopolienſem Antiſtitem, prudentia et doctrina, morumque elegantia conſpicuum, Metropolitanae dignitatis ſocium, cum futurae ſucceſ-

ſucceſſionis iure, ſibi adſcivit. Bulhacius, piisſimus ille, et doctisſimus Epiſcopus Pinſcenſis, confectus aetate, et labore iam fractus, adiutorem et ſucceſſorem ſibi cooptavit Mlodowscium, Abbatem Hleboborſcenſem, animo et corpore validum, ſummaeque eruditionis atque eloquentiae virum. Mortuo Szumlanscio, eximio Praeſuli, praecellens item vir, Athanasius Szeptycius, in Premislienſem Pontificatum ſucceſſit. Decoratus Trocenſis Abbatis titulo, Kniazewicius, Vicarius et Officialis Archiepiſcopi Polocenſis. Nicodemus Karpinscius, conſummatae ſapientiae doctrinaeque vir, Lituanae S. Basilii Congregationi eſt praefectus.

LXV.

Rex, dimiſſum ab Antonio Potocio Belzenſem Palatinatum, concredidit Ignatio Cetnero, prudenti viro, bonisque artibus et fortunis ornatisſimo. Depoſitam à Stanislao Burzynscio Smolenſcenſem Caſtellaniam, in ipſius filium, nomine Thadæum, Praefectum Craſnoſielſcenſem, liberali eruditione excellentem, contulit. Krasinscium, Craſnoſtaviae Praefectum, maximis virtutum et humani cultus ornamentis conſpicuum, ſupremum in Regno caſtro-

rum

rum Metatorem constituit. GOLTZIUM, Praefectum Tolkemitensem, summa corporis atque oris dignitate praeditum, consilioque et lingua promptum, intimum Administrum suum creavit. Eumque Legationi, ad Prussiae Regem, destinavit.

LXVI.

In Sanctae Crucis Seminario, solemne certamen litterarium fuit. MICHAEL SOLTICUS, Primiceriatus Cathedralis Cracoviensis Coadiutor, eminentioris ingenii adolescens, coram patruo suo, Principe Cracoviae Antistite, et frequentissimo aliorum Regni Procerum conventu, Selectas Ex Theologia Atque Historia Ecclesiastica Theses, libere admodum atque erudite defendit. Praefuit huic disputationi IOSEPHUS MASZTEROWSCIUS, Presbyter S. Missionis, divinarum rerum, et sacrarum caeremoniarum scientia instructissimus. ZALUSCIUS, Kioviae Praesul, illud clarissimum Litterariae Reipublicae lumen, et CZERNY, Regni Insignium Custos, grande litterarum decus, adversus theses eas argumentati sunt. OLENDZKIUS, doctus et pius vir, è Clericis Regularibus Scholarum Piarum, Kioviae Suffraganeus à CLEMENTE XIII, Pontifice Maximo, est comprobatus. A ZALUSCIO, Antistite

Antiſtite ſuo, iam conſecratus. WISNIEWSCIUS, Sacrae Regiae Maieſtatis Theologus, et Praepoſitus Laibicenſis, à Principe BARKOCZIO, Strigonienſi Archiepiſcopo, Regnique Hungariae Apoſtolici Primate, ſapientiae et doctrinae, magnificentiaeque laude celebratisſimo, perbenigne eſt acceptus. A ZBISKONE, Tinninienſi Epiſcopo, Inſignisque Scepuſienſis Eccleſiae Collegiatae Praepoſito, gravisſimo et doctisſimo Praeſule, honorificentisſime inſtitutus. Ante diſceſſum ſuum, tertio Colloquiorum Philoſophicorum volumine, nos donavit. NICOLAUS STADNICIUS, prudentisſimus atque eruditisſimus vir, Collegio praeeſt Varſavienſi. MICHAEL, patruelis eius frater, ordinatus iam Presbyter, ſtudiorum in eo exercet Praefecturam. Ab Inovladislaviae Palatino, ANDREA ZAMOSCIO, magno Polonicae, libertatis atque dignitatis vindice, praemio excitatus opimo, intermiſſam diu patriam hiſtoriam, ſtylo nobili renovavit. Cuius egregium ſpecimen, brevi in lucem, et iudicium prodibit.

LXVII.

KEMPSCIUS, perfectum proſae Polonicae decus, et carminis noſtra aetate princeps, Cogitationum ſuarum, De Deo, Et Homine, ſecundum

dum publicabit volumen. LACHOWSCIUS, Presbyter Societatis Iesu, divina eloquentia praeditus, Sacras Orationes suas edet; quibus magnum apud populum nomen, et summam apud Regni Proceres consecutus est existimationem. BOREYKO, ingeniosus vir atque eruditus, M. Tullii Ciceronis, De Partitione Oratoria Dialogum, Polonicae consuetudini tradidit. ALBERTRANDI, corpore perpusillus, sed animo ingens, litteris quoque elegantioribus plene tinctus, linguarumque nobiliorum valde gnarus, conficiendo atque edendo, Critico Librorum Exoticorum Rarissimorum, Qui In Bibliotheca Publica ZALUSCIANA Varsaviae Reperiuntur, Indice adhuc occupatur.

LXVIII.

SLIWICIUS, Congregationis S. Missionis, in Polonia atque Lituania, Visitator generalis, confectus senio, assiduoque corporis atque animi labore defatigatus, Varsaviensem Domum, Regni totius amplissimam, insertamque ei Ecclesiae *S. Crucis* Praeposituram, SIEMINSCIO, sagacissimae mentis, summaeque virtutis atque eruditionis viro, commisit. BRZOZOWSCIUS, doctissimus, et modestissimus, religiosissimusque vir, Varsaviae ius pontificium docet. BARSZCZEWSCIUS, vir eruditissimus, idemque gravis admodum et iucundus, Culmensem Domum regit.

regit. Ibique nobile typographeum exstruxit. Malecius, Presbyter Societatis Iesu, vir ille suavissimus, fandique dulcissimus, Superior Vlodimiriensis Residentiae creatus, istuc iam abivit.

LXIX.

ZALUSCIUS, Kioviae Praesul, amore Regis, Praesidis munus, in supremo Regni huius Thesauri Tribunali, suscepit. Germanus eius frater, Martinus nomine, Suffraganeus atque Decanus Cathedralis Plocensis, vir in Ecclesia et Republica maximus, pietatis causa Romam ivit. Narzymscium, Pultoviensis Insignis Ecclesiae Collegiatae Praepositum, gravem et probum adolescentem, Coadiutorem Gnesnensis sui Canonicatus, atque Lascensis Praepositurae Infulatae, assumpsit. Czerny, Regni Insignium Custos, idemque Cracoviensis Cathedralis Canonicus, et Principis Antistitis Auditor, vir de Ecclesia optime promeritus, inque promerendo diligentissimus, Praepositurам Insignis Ecclesiae Collegiatae Sandomiriensis, nobile et opimum inprimis sacerdotium, obtinuit. Processere, in Cracoviensium Canonicorum Cathedralium ordinem, praeclarissimi duo iuvenes, unus Adamus Przerembscius, Abbas Andreioviensis, alter Caietanus Solticus, Varsaviensis iam Ca-

nonicus,

nonicus, et Scholasticus Lanciciensis. IOANNES CANTIUS WODZICIUS, iuvenis quoque, et animo, et facie excellens, à patruo suo, Premisliae Episcopo, Regnique Procancellario, Mogilensis Abbatiae Coadiutor est delectus. CASIMIRUS ROKITNICIUS Pultoviensis Archidiaconus, et Canonicus Varsaviensis, aevi iudiciique maturus, et sapiens vir, ab HIERONYMO SZEPTYCIO, Plocensi Antistite, totius Dioeceseos suae Vicarius et Officialis constitutus.

LXX.

AUGUSTUS III, formae decore maiestateque, animi et magnitudine et constantia, religionis iustitiaeque amore, pacis studio, integritate morum et pudicitia, clementia, mansuetudine, liberalitate, operum quoque magnificentia, et vitae splendore, Regum huius saeculi praestantissimus, ad Superos, à quibus nobis datus erat, subitò revertit. Praeivit, Principi immortalitate digno, qui summa fide ei deditus fuit, ANTONIUS SEBASTIANUS DEMBOWSCIUS, Vladislaviae Antistes, vita innocens, omnique litterarum genere excultus, et Reipublicae admodum gnarus. Cui, impetrato iam Coadiutorio iure, ANTONIUS CASIMIRUS OSTROWSCIUS, magni animi consiliique Praesul, in Vladislaviensem Episcopatum successit. MARTINUS ZALUSCIUS,

LUSCIUS, Suffraganeus atque Decanus Plocensis, IOSEPHI, magni Kioviae Praesulis, germanus frater, Romam incolumis pervenit. A Maximo Pontifice apostolica caritate est acceptus. A Purpuratis Principibus arcta familiaritate complexus. BIEGANSCIUS, Praepositus Cathedralis Varmiensis, Principis atque Episcopi sororis filius, et aetatis flore, et corporis specie, et animi indole insignis, fato acerbo nobis est ereptus. Vacuum Cathedralem Canonicatum Princeps Antistes, IACOBO SZTOLTMANO, singularis prudentiae, et modestiae, et eruditionis viro, detulit. Eique, generalis Vicarii sui, atque Officialis munus, adiunxit.

LXXI.

Carus omnibus, expectatusque venit LUBIENSCIUS, Gnesnensis Archiepiscopus, Poloniae totius Primas, Primusque Princeps, alta administrandae Reipublicae prudentia cumulatissime instructus. Supremam Regni curam feliciter suscepit. Generalem tabellariorum in Polonia Praefecturam demandavit, ANDREÆ MOKRONOSCIO, Praefecto Territorii Ianoviensis, viro prudentissimo, et Patriae fidissimo, Regnique Proceribus atque Nobilibus valde accepto. Venturus hodie AUGUSTUS DUX CZARTORYSCIUS, Roxolaniae Palatinus, Princeps sapiens, et Patriae

Parens:

Parens: laterique eius adiunctus, gener ipsius, Princeps LUBOMIRIUS, summus Excubiarum Regni Praefectus, gnarissimus Reipublicae, avitaeque et virtuti, et gloriae, nixu omni insistens. Adest iam BIELINSCIUS, supremus Poloniae Mareschalcus, ille venerandus à probis omnibus, et colendus Senex, sempiternaque et sapientiae, et vigilantiae laude celebrandus. Collega eius, MNISZECHIUS, Curiae Regni Mareschalcus, gravissimus et aequissimus, inque omni re gerenda constantissimus vir, difficillimis Maioris Poloniae negotiis, in ea Provincia, adhuc detinetur. ZALUSCIUS, doctissimus Kioviensis Praesul, integerrimusque Regni Senator, et ZAMOISCIUS, Palatinus Inovladislaviensis, CATO ille POLONICUS, à Varsavia non recessére.

LXXII.

SOLTICUS, Cracoviae Episcopus, Severiaeque Dux, ille sapientissimus atque doctissimus Princeps, et laetiore, et tristiore Patriae statu, studia colit. Studiososque amat verè, et fovet, et provehit. In Cracoviensi Academia, Septentrionis totius vetustissima et nobilissima, deque S. Romana Ecclesia omnium meritissima, Nati illius Cancellarii munus publica pompa exercet. Nuperrimè, in splendida Canonicorum suorum Cathe-

dralium corona, aliorumque illustrium virorum magna frequentia, LEONARDUM KIELCZEWSCIUM et CASIMIRUM BODURKIEWICIUM, Cathedralis suae Ecclesiae Canonicos, itemque OLECHOWSCIUM, et BETKOWSCIUM, et BODZIANSCIUM, Collegiatarum in ipsius Dioecesi Ecclesiarum Praelatos, cunctos eos virtute atque eruditione conspicuos, Licentiatos in Vtroque Iure renunciavit, et Doctoratus Insignibus condecoravit. Peracta hac solemnitate, doctus est suavis vir, IACOBUS MARCISZEWSCIUS, Cracoviensis Ecclesiae Cathedralis Canonicus, idemque Iurisprudentiae Doctor atque Professor, Iuridicae quoque Facultatis Decanus, almae totius Academiae nomine, optimo Principi et Praesuli, luculenta oratione grates persolvit.

LXXIII.

UDALRICUS Dux RADIVILIUS, S. HUBERTI atque ALEXANDRI NEWSCII Eques, omnibus iis artibus, quae sunt magno homine dignae, politissimus, veterem Historiam Romanam, patrio sermone, multis voluminibus explicatam, divulgabit. WISNIEWSCIUS, optimum, maximèque genti Polonicae utilem librum: Considerations Sur Les Causes De La Grandeur Des Romains, Et De Leur Decadence, Par Mr De Montesquieu: pulcerrimo vernaculae orationis vestitu ornatum, luci iam reddidit. Gloriae Polonici nominis, ADAMO Duci CZARTORYSCIO, generali Podoliae Praefecto, dedicavit. BOEHMIUS, Regius ille Historiographus, doctissimus atque elegantissimus vir, ACTA PACIS OLI-

OLIVENSIS INEDITA, publici iuris fecit. Tomum primum, AUGUST III, POLONIARUM REGI, PIO, CONSTANTI, PACIFICO, AMORI CIVIUM: INCLVTÆQVE REIPVBLICÆ POLONÆ, BELLO INVICTÆ, LEGIBVS ARMATÆ, LIBERTATIS VINDICI, ARTIVM ET LITTERARVM BENIGNISSIMÆ PATRONÆ, inſtar Oliviae, poſt atrociſſimas belli tempeſtates, olim in Monaſterio Olivenſi, Populorum ſolatio renatae, conſecravit. Continentur eo, IOACHIMI PASTORII AB HIRTENBERG AVRORA PACIS; eiusdem DIARIVM PACIFICATIONIS OLIVENSIS, E BIBLIOTHECA ZALVSCIANA NVNC PRIMVM PROLATVM; illiusque ipſius OLIVA PACIS. Adiunctae ſunt LXXVII TABVLAE PVBLICAE, maximam partem, ex Codice MSto ZALUSCIANO depromptae. Acceſſit praeterea BOEHMII ipſius OBSERVATIONVM, AD IOACHIMI PASTORII DIARIVM PACIFICATIONIS OLIVENSIS, LIBER SINGVLARIS ſane, plenus munditiae atque elegantiae, multaeque et reconditae hiſtoriae refertus. Inſunt huic, et IOACHIMI PASTORII, et Legatorum ad tractatus *Olivenſes* Elogia, venuſtiſſime contexta. Praemiſſum eſt huic tomo, elegans admodum et copioſum, AD IOSEPHVM ANDREAM ZALVSCIVM, EPISCOPVM KIOVIENSEM, OPTIMVM INDVLGENTISSIMVMQVE MVSARVM PATRONVM, PROOEMIVM. SCHMIDIUS, adoleſcens ingenioſiſſimus, et liberaliter eruditus, rerumque omnium Polonicarum ſcientiſſimus, pergratum nobis perque iucundum edidit ABREGE CHRONOLOGIQUE DE L'HISTOIRE DE POLOGNE.

LXXIV.

Princeps Regni Primas, ac praeſentes Senatores, huius Urbis ſecuritatem BIELINSCIO, ſupremo Poloniae Mareſchalco, commendavêre. Eique omnem iuris

dicendi poteſtatem attribuêre. LUBIENSCIUS, Cracovienſis Archidiaconus, Gneſnenſisque et Varmienſis Decanus, magnae prudentiae dexteritatisque vir, ad Summum Romanae Eccleſiae Pontificem, ad Utriusque Siciliae Regem, ad Venetam Rempublicam, eſt profecturus, *Divique* AUGUSTI mortem, Regni Ordinum nomine, iis denunciaturus. OSSOLINSCIUS, Sandomirienſis et Chmielnicenſis Praefectus, florentis aetatis, egregiaeque formae, et generoſae mentis iuvenis, apud Germanorum Caeſarem, eiusque coniugem, Hungarorum Reginam, idem officium et munus exſequetur. LUBIENSCIUS, Praefectus Territorii Lelovienſis, germanus Cracovienſis Archidiaconi frater, cultiſſimus ſanè, et ſagaciſſimus vir, inque gerendis rebus induſtrius, *Ruſſorum Auguſtae*, optimi et maximi Regis fata referet. BIELINSCIUS, Czerſcenſis Praefectus, praeſtantiſſimus adoleſcens, Gallorum Monarchae exponet. GADOMSCIUS, Terrae Sochacevienſis Succamerarius, militarium rerum uſu praeclarus, *Septentrionis Achilli*, id eſt, Pruſſorum Regi, ſignificabit. POTOCIUS, Smotriciae Praefectus, fulgidum gentis ſuae decus, Primo Regio Poloniae Principi, Saxoniae Electori, et reliquis Regiis Infantibus, inſignem luctum, quem *Polona Respublica* ex *Auguſtiſſimi* illorum *Patris* deceſſu cepit, ſolemniter teſtabitur.

LXXV.

Lectus eſt PONINSCIUS, Oſtrzſcenſis Praefectus, exactae aetatis prudentiaeque vir, qui Hiſpaniae et Angliae, Luſitaniae quoque et Sardiniae Regibus, Bataviaeque Ordinibus, Regis noſtri obitum nunciet. Mittetur eadem ratione, ad Sueciae et Daniae Reges, OSTROROGIUS, Dapifer Terrae Czerſcenſis, conſilio atque eloquio pollens. Mareſchalci, apud Principem Regni Primatem, honore praeditus eſt, magnus in Republi-

publica Polona vir, MICHAEL SUFFCZYNSCIUS, Castellanus Czerscensis. Cancellarii munus, apud Suam Celsitudinem, in interregno gerit, vir frequenti laude à nobis dictus, dicendusque, ANDREAS MLODZIEIOWSCIUS, Gnesnensis iam Metropolitanae Ecclesiae Cancellarius, idemque in Primatiali Curia Auditor generalis. Referendarii, apud Principem Archipraesulem atque Primatem, locum tenet THOMAS SZANIAWSCIUS, Gnesnensis Metropolitanus Canonicus, prudentia et facundia commendatissimus. * Dictandarum, in cunctis Reipublicae negotiis, epistolarum officio, fungitur experti ingenii, fideique indubitatae vir, IOANNES NEPOMUCENUS SLOMINSCIUS, minoris Regni Tabularii Praefectus.

LXXVI.

ZALUSCIUS, Suffraganeus atque Decanus Plocensis, doctus sanè, et sapiens, et sanctus Praesul, Societati Iesu, à teneris, deditissimus fuit. Relinquens patriam, elegans Kobylcense domicilium suum, et templum magnificum, annexumque ei nobile dominium, Provinciae Masoviticae iure tradidit perpetuo. Romae nunc illustre illud Institutum ipsemet est amplexus. SOLTICUS, Coadiutor Primiceriatus Cracoviensis, Decanusque Sandomiriensis, summa spe et animi et ingenii adolescens, studiorum causa, Urbem adivit. Emortuus senio, optimus vir, deque Ecclesia insigniter meritus, ANTONIUS ZOLKOWSCIUS, Vilnensis et Suffraganeus, et Decanus. Utramque dignitatem adeptus est THOMAS ZIENKOWICIUS, magnus Lituaniae Secretarius. Cui STEPHANUS GIEDROICIUS, Praepositus Cathedralis Vilnensis, Samogitiaeque Archidiaconus, in Russiae Lituanicae Suffraganeatu, est suffectus. SZEMIOT, Episcopus Lorymensis, brevi post consecrationem suam, è vita excessit. MIKOSZA Primicerius

rius Samogitiae factus. SIESTRZENCEWICIUS, prudens et pereruditus, religiosusque vir, Canonicorum ibi Cathedralium catalogo insertus. SZUMSCIUS, Russiae Lituanicae Archidiaconus, et Praepositus Obolcensis, virtute eximius, Cathedrali Kioviae Canonicatu auctus est. Defunctus humanis rebus CHMIELOWSCIUS, Canonicus Cathedralis Kioviensis, idemque Decanus Rohatinensis, Firleioviensis quoque et Ianczynscensis Praepositus, Novarum Athenarum auctor haud incelebris. Fuit Antistiti nostro, ZALUSCIO MUSAGETAE, carissimus et amicissius. Eiusque Bibliothecae publicae inedita opuscula sua legavit.

LXXVII.

BOHOMOLECIUS, indelebile Lituanici nominis decus, elegantissimas orationes suas publicavit. Locum priorem ea occupat, quam Pro Ingeniis Polonorum habuit. Addita huic est Epistola, Ad VBALDUM MIGNONIUM, Noctium Sarmaticarum Auctorem, sale et facetiis bene condita. Quam Gratulatio restitutae, post attentatum parricidium, incolumitatis LUDOVICI XV, Regis Galliarum, excipit. Sequitur deinde Oratio, De Laudibus IOSEPHI SOLLOHUB, Palatini Vitebscensis, cum supremos Provinciae Vitebscensis fasces ritu solemni capesseret. Proxima ei Gratulatio HIERONMO SZEPTYCKI, Plocensium Antistiti, cum Ecclesiae suae Principatum solemniter capesseret. Occurrit postea oculis Gratiarum Actio, IOSEPHO ANDREAE Comiti ZALUSKI, Referendario Regni Poloniae; qui, post suum è Galliis reditum, insignes ex Bibliotheca sua libros, Collegio Nobilium Varsaviensi Societatis Iesu, pro publica praemiorum distributione obtulit. Ostendit se demum Oratio, De Laudibus Sanctissimae Virginis MARIAE, Habita. Cui aculeata atque mordax Epistola, Ad M. AUGUSTUM TITELIUM, subiuncta est. Hocce volumen BOHOMOLECIUS, mel nostrum ac delicium, tenuitati nostrae dedicavit.

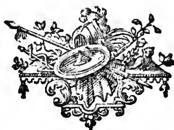
EXCERPTVM POLONICAE LITTERATVRAE HVIVS ATQVE SVPERIORIS AETATIS.

AVCTORE

IO. DAN. ANDR. IANOZKI

CAN. CATHEDR. KIOVIEN. ET COLLEG. SCARBIMIR. BIBLIOTHECAE ZALVSCIANAE PRAEFECTO.

VOL. II.

VRATISLAVIAE

APVD GVIL. THEOPH. KORNIVM

A. R. S. MDCCLXVI.